

प्रति,

जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी (सर्व)

विषय-राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान भात/गहू/कडधान्य/भरडधान्य सन २०१५-१६मार्गदर्शक सूचना.

- संदर्भ** - १.केंद्रीय कृषि मंत्रालयाचे पत्र क्र. सिपिएस/२-१/२०१४ एन एफ एस एम कक्ष दि २४/०२/२०१४
२. शासन निर्णय क्रमांक असुअ कक्ष-२०१४/प्रक्र-१/राकृवियो कक्ष, मंत्रालय, मुंबई दि. १९/०५/२०१४
३. केंद्रीय कृषि मंत्रालयाचे पत्र क्र. सिपिएस/२-२१/२०१५ एन एफ एस एम कक्ष दि ०६/०५/२०१५
४. जा.क्र. कृ.आ. /विप्र १/ राअसुअ-१५१६/१३५/१५ दि. १६.०५.२०१५

प्रस्तावना

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान ही केंद्र पुरस्कृत योजना २००७-०८ मध्ये सुरु करण्यात आली आहे. ११ व्या पंचवार्षिक योजनेतील या अभियानाचा आढावा घेऊन १२ व्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये अभियानांतर्गत भात, गहू, कडधान्य, व भरडधान्य पिकांचा समावेश करण्यात आला आहे. क्षेत्रविस्तार व सुधारित तंत्रज्ञानाद्वारे देशपातळीवरील अन्नधान्य पिकाचे उत्पादन २५ दशलक्ष टनाने वाढविण्याचे उद्दिष्ट निश्चित करण्यात आले आहे. १२ व्या पंचवार्षिक योजनेसाठीच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार सन २०१४-१५ पासून या कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करण्यात येत आहे. यासाठी सन २०१४-१५ मध्ये पिकनिहाय मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात आल्या होत्या.

सन २०१५-१६ साठी अभियान अंमलबजावणीसाठी केंद्र शासनाने निश्चित केलेले जिल्हे पुढीलप्रमाणे आहेत.

- राअसुअ भात (८) - नाशिक, पुणे, सातारा, नागपूर, भंडारा, गोंदिया, चंद्रपूर, व गडचिरोली
- राअसुअ गहू (३)- सोलापूर, बीड, नागपूर
- राअसुअ कडधान्य - सर्व जिल्हे

(तूर, मुग, उडीद व हरभरा पिकांचे पुरेसे क्षेत्र नसल्याने रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग जिल्हयामध्ये कार्यक्रम दिलेला नाही)

- राअसुअ भरडधान्य (८)- अहमदनगर, पुणे, सोलापूर, सातारा, सांगली, औरंगाबाद, बीड, उस्मानाबाद

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानाची जिल्हास्तरीय अंमलबजावणी करण्यासाठी दिनांक १९.५.२०१४च्या शासन निर्णयानुसार जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखाली गठीत केलेली जिल्हास्तरीय समिती २०१५-१६ साठी कार्यरत राहिल.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानाची अंमलबजावणी सन २०१५-१६ मध्ये करण्यासाठी उपरोक्त संदर्भ १ नुसार रु २४४६१.९३४ लाख रक्कमेच्या कृती आराखड्यास मान्यता दिली असून भात, गहू, कडधान्य व भरडधान्य पिकासाठी मंजूर कार्यक्रम अनुक्रमे रक्कम रु. ३०२६.०९६ लाख, ४७५.५२९ लाख, १८४४३.३१५ लाख व २५१७.००२ लाख आहे. सन २०१५-१६ मध्ये सदर अभियानासाठी अर्थ सहाय्य केंद्र व राज्य ५०:५० टक्के या प्रमाणात राहणार आहे. त्यानुसार जिल्हानिहाय भौतिक/आर्थिक लक्षांक दि १३.०५.२०१५ रोजीच्या कार्यशाळेमध्ये व संदर्भ क्र.२ अन्वये कळविण्यात आलेले आहेत.

सन २०१५-१६ अंतर्गत भात, गहू, कडधान्य व भरडधान्य कार्यक्रम अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने एकत्रित मार्गदर्शक सुचना खालीलप्रमाणे

- **प्रकल्प क्षेत्राची निवड**

जिल्ह्याच्या सरासरी उत्पादकतेपेक्षा कमी उत्पादकता असलेल्या तालुक्याची निवड करावी. निवडलेल्या तालुक्यात प्रकल्प क्षेत्र निवडताना त्या तालुक्यातील सर्वात कमी उत्पादकता असलेल्या मंडळाची निवड करून त्यात प्रकल्प क्षेत्राची निवड करून प्रकल्प राबवावा. **जमीन आरोग्य पत्रिका उपलब्ध असलेल्या गावामध्येच प्रकल्प घेण्यात यावा.**

निवड केलेल्या क्षेत्राचे पायाभूत सर्वेक्षण काम पूर्ण करून प्रकल्पातील उत्पादकतेच्या लक्षांकांसह प्रकल्प आराखडा तयार करून त्यास जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी मान्यता प्रदान करावी. पायाभूत सर्वेक्षणाबाबतची माहिती <http://www.nfsm.gov.in/nfmis/bline> या लिंकवर भरून अद्ययावत करावी.

- **लाभार्थी निवड**

१. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत लाभार्थी निवड प्रक्रियेमध्ये पंचायत राज संस्थेचे महत्व अधोरेखित करण्यात आले आहे. यास्तव पीक प्रात्याक्षिके, बियाणे वितरण, एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन, एकात्मिक कीड व रोग व्यवस्थापन या बाबींसाठी लाभार्थी निवड ग्रामपंचायतीच्या सहभागाने व समन्वयाने करावी. यांत्रिकीकरण व स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी यासाठी लाभार्थीची निवड जिल्हा परिषदेच्या सहभागाने व समन्वयाने करावी. यासाठी कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद यांचा सहभाग अनिवार्य राहिल.
२. जिल्ह्यातील अनुसूचित जाती/ अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येच्या प्रमाणात लाभार्थ्यांची निवड करावी. जिल्हांकरिता प्राप्त होणारा आर्थिक कार्यक्रम राबविताना प्रवर्गनिहाय असलेल्या टक्केवारीच्या प्रमाणात कार्यक्रम राबविण्यात यावा. तसेच महिला लाभार्थ्यांसाठी मंजूर आर्थिक कार्यक्रमाच्या किमान ३० टक्के निधी खर्च होईल याबबत कटाक्षाने लक्ष्य द्यावे. महिला लाभार्थ्यांसाठीच्या ३० टक्के राखीव निधीपेक्षा जास्तीची तरतूद आवश्यक असल्यास महिलांच्या प्रवर्गानुसार त्या त्या प्रवर्गातून करावी. महिला लाभार्थ्यांची प्रवर्गनिहाय माहिती स्वतंत्र नोंदवहीत ठेवावी. तसेच अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतकऱ्यांसाठी ३३ टक्के निधी खर्च होणे आवश्यक राहिल. ज्या ठिकाणी अपंग शेतकरी असेल व योजनेतील बाबीसाठी त्याला अनुदान देय असेल तर प्राधान्याने अशा लाभार्थ्यांची निवड करण्यात यावी.
३. क्षेत्र आधारित बाबींसाठी (पीक प्रात्याक्षिके, बियाणे वितरण, एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन, एकात्मिक कीड व रोग व्यवस्थापन) एका लाभार्थ्यास एका हंगामात जास्तीत जास्त ५ हेक्टरपर्यंत लाभ देय राहिल.
४. लाभार्थी शेतकऱ्यास शेतकरी मासिकाचा वर्गणीदार करून घ्यावे. सन २०१५-१६ हे शेतकरी मासिकाचे सुवर्ण महोत्सवी वर्ष आहे. पीक प्रात्याक्षिकांमधील मनुष्यबळ विकास या बाबीमधील प्रशिक्षण साहित्य घटकाचे प्रतीहेक्टर अनुदान रु. २५०/- मधून शेतकरी मासिकाची वर्गणी भरणे बंधनकारक राहिल. अशा वर्गणीदारांचा स्वतंत्र अहवाल कृषी आयुक्तालयाच्या राअसुअ कक्ष व शेतकरी मासिक कक्ष यांना स्वतंत्रपणे सादर करावा.

राअसुअ अंतर्गत पिकनिहाय मंजूर घटक

अ.क्र	घटक	भात	गहू	कडधान्य	भरडधान्य
१	सुधारित तंत्रज्ञान पीक प्रात्याक्षिके	✓	✓	✓	✓
२	प्रमाणित बियाणे वितरण	✓	✓	✓	✓
३	एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन	✓	✓	✓	✗
४	एकात्मिक कीड व रोग व्यवस्थापन	✓	✓	✓	✗
५	संसाधनाच्या संवर्धनासाठी साधने (सुधारित कृषी औजारे)	✓	✓	✓	✗
६	पाण्याच्या कार्यक्षम वापरासाठी सिंचन साधने	✓	✓	✓	✗
७	पीक पद्धतीवर आधारित शेतकरी प्रशिक्षण	✓	✓	✓	✗
८	प्रकल्प व्यवस्थापन चमू व आकस्मिक खर्च	✗	✗	✓	✗
९	स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी	✓	✓	✓	✗
१०	इतर नाविन्यपूर्ण बाबी	✓	✓	✓	✗

राअसुअ अंतर्गत घटक निहाय मार्गदर्शक सुचना खालीलप्रमाणे राहतील

१. पिक प्रात्यक्षिक

○ **पिक प्रात्यक्षिक प्रकल्प तयारकरणे**

पिकाच्या क्षेत्रानुसार तसेच ज्या भागामध्ये क्षेत्र व उत्पादकता वाढीस वाव आहे अशा गावांची/भागांची निवड करून तालुकानिहाय/मंडलनिहाय राबवावयाचे लघुप्रकल्पांची संख्या निश्चित करावी. निवड केलेल्या क्षेत्राचा प्रकल्प अहवाल संबंधित मंडल कृषि अधिकारी यांनी तयार करावा.

प्रकल्प अहवाल तयार करताना खालील बाबींचे मुलभूत सर्वेक्षण करावे.

अ) निवडलेल्या क्षेत्रातील पिकनिहाय क्षेत्र, पीक पद्धती

ब) पिकनिहाय पारंपरिक/सुधारित/संकरित वाणाखालील क्षेत्र व वाण निहाय उत्पादकता

क) पिकनिहाय बियाणे वापर व खत वापराचे प्रमाण

ड) जमिन आरोग्य पत्रिकानुसार प्रकल्प क्षेत्राचा सुपीकता निर्देशांक (जमीनीचा सामु तसेच उपलब्ध अन्नद्रव्ये नत्र, स्फुरद, पालाश व सुक्ष्म मुलद्रव्ये इ.)

इ) उपलब्ध सिंचन सुविधा त्यातून सिंचना खालील क्षेत्र व भात/गहू/कडधान्य/भरडधान्य पिकासाठी उपलब्ध होणारे सिंचन

फ) उपलब्ध ट्रॅक्टर/ पॉवर टीलर/ बैल जोडी संख्या तसेच औजारे निहाय उपलब्धता

ग) भाडे तत्वावर औजारे सेवा पुरवठादाराचे नाव व संपर्क क्रमांक

ह) कृषी सेवा केंद्राचा तपशील तसेच तयार झालेल्या कृषि मालाची साठवणूक सुविधा व विपणन व्यवस्था

उपरोक्त बाबींचा विचार करून लघुप्रकल्प आराखडा तयार करावा व उत्पादकता वाढीचे लक्षांक ठरविण्यात यावेत. लक्षांक ठरविताना यापूर्वी सर्वात जास्त साध्य झालेल्या उच्चतम उत्पादकतेपेक्षा जास्त

लक्ष्य निर्धारित करण्यात यावे. मंडळ कृषि अधिकारी यांनी प्रकल्प आराखडा तयार करून तालुका कृषि अधिकारी व उपविभागीय कृषि अधिकाऱ्यामार्फत जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचेकडे मंजूरीस पाठवावा व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांच्या मंजूरी नंतरच प्रकल्पाची अंमलबजावणी सुरु करावी.

- १) **प्रात्यक्षिक प्रकल्प शेतकरी उत्पादक गट/कंपनी मार्फत राबविण्यात यावेत. यासाठी प्रकल्प संचालक आत्मा यांच्याशी समन्वय ठेवावा. आत्मा यंत्रणेमार्फत प्रात्यक्षिक प्रकल्प राबविण्याबाबत प्रस्ताव प्राप्त झाल्यास जिल्हास्तरीय अन्न सुरक्षा अभियान कार्यकारी समितीच्या मान्यतेने प्रकल्प संचालक आत्मा यांच्यामार्फत प्रकल्पाची अंमलबजावणी करावी.**
- २) १०० हेक्टरच्या प्रत्येक प्रकल्पाचे बाब निहाय नियोजन करण्यात यावे. पुरेसे क्षेत्र उपलब्ध होत नसेल तर किमान २० हेक्टरचे लघु गट करून प्रकल्पांची अंमलबजावणी करावी.
- ३) एका लाभार्थी शेतकऱ्यास एकच प्रात्याक्षिक ०.४० हेक्टरच्या मर्यादेत देण्यात यावे.
- ४) प्रात्यक्षिकातील सर्व बाबी राबविण्याची लाभार्थ्यांची तयारी असावी. याची जाणीव लाभार्थ्यांला करून देण्यात यावी.
- ५) पीक पद्धतीवर आधारित प्रात्यक्षिके यासाठी लाभार्थी निवडताना दोन्ही हंगामात पिके घेण्याची तयारी असणाऱ्या व त्याप्रमाणे सुविधा उपलब्ध असलेल्या शेतकऱ्यांची निवड करण्यात यावी.
- ६) प्रकल्प सुरु होण्यापुर्वीच लाभार्थी शेतकऱ्याची निवड अंतिम करून प्रात्याक्षिकात समाविष्ट क्षेत्राची तपशिलवार यादी तालुका कृषि अधिकाऱ्यांना सादर करावी व प्रकल्प अहवालातही सदर यादीचा समावेश करावा.
- ७) लाभार्थ्यांची यादी ग्रामपंचायत नोटीस बोर्डवर जाहीर करावी तसेच केंद्र शासनाच्या वेबसाईटवर भरावी.
- ८) प्रात्यक्षिक प्लॉट शेजारी पारंपरीक पद्धतीवर आधारित तुलनात्मक प्लॉट घेण्यात यावा.
- ९) सदर प्रात्यक्षिके शक्यतो रस्त्यालगत व त्या संबंधित गावातील जमिनीचा प्रकार/सुपीकता यांचे प्रतिनिधिक असावीत. प्रात्यक्षिकाबाबतचा फलक रस्त्याच्या कडेला प्लॉटशेजारी दर्शनी भागात लावण्यात यावा व त्यावर खालील माहिती नमूद करावी.

समाविष्ट गावाचे नाव/गावांची नावे , शेतकरी संख्या, पीक व वाण, प्रात्यक्षिकाचा प्रकार , प्रति हेक्टर बियाणे वापर व पेरणीचे अंतर, पेरणीची तारीख, वापरलेल्या निविष्टांचा तपशील, जिल्हास्तरीय सल्लागाराचे नाव व भ्रमणध्वनी क्रमांक, तंत्र सहाय्यकाचे नाव व भ्रमणध्वनी क्रमांक, कृषि सहाय्यकाचे नाव व भ्रमणध्वनी क्रमांक

- १०) पिकाची उत्पादकता वाढविण्यासाठी कृषि विद्यापीठाने शिफारस केलेल्या तंत्रज्ञानावर आधारित पीक प्रात्यक्षिके आयोजित करावीत.
- ११) आयुक्तालयस्तरावर कृषि विद्यापीठाचे तज्ञांशी चर्चा करून पिकनिहाय प्रसारित करावयाचे तंत्रज्ञानाचा तपशील निश्चित करण्यात आला आहे (उदा. श्री पद्धत, आंतरपीक पद्धत, इ.) तसेच प्रति हेक्टरी प्रात्यक्षिकाचे तंत्रज्ञान व निविष्टा पॅकेज तयार करण्यात आले आहे. (जोडपत्र - भात १ ते ४ , गहू -१ ते ४, कडधान्य-१ ते

८, भरडधान्य-१ ते ५). त्याप्रमाणे प्रात्यक्षिकाची अंमलबजावणी करावी. पॅकेजमध्ये कोणत्याही परिस्थितीत बदल करू नये. याबाबत विभागीय कृषि सह संचालक यांनी कटाक्षाने लक्ष्य द्यावे. पीक प्रात्यक्षिकासाठी केंद्र शासनाने मंजूर केलेले पिकनिहाय अनुदानाचे प्रतिहेक्टरी दर पुढीलप्रमाणे आहेत

राअसुअ भात :-

अ)पुनःलागवड/ यांत्रिकी पुनःलागवड - रु. ५०००/- , ब) सघन(एस.आर.आय)भात - रु. ५०००/-
क) संकरीत भात - रु. ६८००/- ड) भात + बांधावरील तूर (खरीप) -> हरभरा (रब्बी) - रु. १११२५/-
इ) भात + बांधावरील तूर (खरीप) -> लाखोळी (रब्बी) - रु. ८२००/-

राअसुअ गहू :-

अ) सुधारित तंत्रज्ञानावर आधारित गहू प्रात्यक्षिक - रु. ६६००/- ब) खरीप ज्वारी नंतर गहू रु. ८६००/-
क) खरीप बाजरी नंतर गहू रु.८०००/- ड) सोयाबीन नंतर गहू रु.१२४५०/-

राअसुअ कडधान्य :-

अ) पीक प्रात्यक्षिक तूर : रु.५४२५ , मुग : रु. ५०००/- उडीद : रु. ४९२५ /- हरभरा : रु. ७४००/-
ब) आंतरपीक प्रात्यक्षिक : ज्वारी + तूर : रु. ३७१५/-, बीबीएफ द्वारे सोयाबीन+तूर : रु. ६०००/-
कापूस+मुग /उडीद : रु. ५४००/-, ऊस+हरभरा : रु. ५ ००/-

राअसुअ भरडधान्य :-

खरीप ज्वारी : रु.३३००/-, बाजरी : रु.३२००/-, मका : रु.५०००/-, नाचणी: रु.२२७६/-
रब्बी ज्वारी : रु.३३००/-

१२) प्रात्यक्षिकासाठी बियाणे म्हणुन १० वर्षांचे आतील अधिसूचित केलेले संकरीत/सुधारीत वाण घेण्यात यावेत.

✓ पीक प्रात्यक्षिकासाठी पॅकेज निश्चित करताना विचारात घेतलेले बियाण्याचे दर हे अंतिम नसून महबीजने सन २०१५-१६ साठी निश्चित केलेल्या दराने बियाणे पुरवावे व उर्वरित रकमेमधून प्रात्यक्षिकातील इतर बाबी राबवाव्यात. **कोणत्याही परिस्थितीत प्रात्यक्षिकासाठीच्या बियाणे बाबीसाठी (भात, गहू, कडधान्य व भरडधान्य पिकांचे) लोकवाटा घेण्यात येऊ नये.**

✓ राअसुअ-कडधान्य अंतर्गत आंतरपीक पद्धतीच्या पीक प्रात्यक्षिकासाठी ज्वारी , सोयाबीन व कापूस बियाणे बाबीसाठी आवश्यकतेनुसार लोकवाटा घेता येईल.

१३) प्रात्यक्षिकासाठीच्या निविष्ठा वेळेपूर्वी लाभार्थीस उपलब्ध होण्यासाठी आवश्यक ते नियोजन व वेळापत्रक मंडळ कृषि अधिकारी यांनी तयार करावे. प्रात्यक्षिकासाठी प्राप्त निविष्ठाचे लाभार्थीना प्रशिक्षण कार्यक्रमा दरम्यान वितरण करावे.

- अभियाना अंतर्गत प्रात्यक्षिकासाठी व इतर घटकांतर्गत वितरीत करावयाच्या निविष्ठा संदर्भात मागणी, तपासणी व देयक अदायगी या अनुषंगाने संचालक, निविष्ठा व गुण नियंत्रण यांनी वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या अद्ययावत मार्गदर्शक सूचनांनुसार कार्यवाही करण्यात यावी.

१४) ज्या प्रात्यक्षिकमध्ये भाडे तत्वावरील औजारे ही बाब समाविष्ट आहे त्याकरिता प्रकल्प क्षेत्रामध्ये तालुक्यामध्ये उपलब्ध असलेल्या नोंदणीकृत सेवा पुरवठादाराकडून राबविण्यात यावी.

- भात पिकातील यांत्रिकी पद्धतीने लागवड, कडधान्य (आंतरपीक) व गहू पिकातील बीबीएफ द्वारे लागवड प्रात्यक्षिकाना विशेष प्रसिद्धी दयावी. आंतरपीकाच्या ओळीच्या प्रमाणानुसार बीबीएफ यंत्राची निवड करावी

- १५) प्रात्यक्षिक प्लॉटवर शेतीदिनाचे आयोजन करून परिसरातील शेतकऱ्यांच्या भेटी घडवून आणाव्यात. शेती दिनास स्थानिक लोकप्रतिनिधीना बोलवावे. शेतीदिनासाठी प्रति हेक्टर रु. २५० प्रमाणे खर्च करण्यात यावा. याद्वारे राबविलेल्या तंत्रज्ञानास व्यापक प्रसिद्धी द्यावी
- १६) प्रशिक्षण/प्रसिद्धी साहित्यासाठी प्रति हेक्टर रु. २५० तरतूद असून त्या मधून प्रत्येक लाभार्थ्याला शेतकरी मासिकाचे वर्गणीदार करणे बंधनकारक राहिल. याबाबतचा अहवाल शेतकरी मासिक कार्यासनास व या कार्यासनास स्वतंत्रपणे पाठवावा.
- १७) शास्त्रज्ञ व कृषितज्ञ यांच्या भेटी व मार्गदर्शनासाठी रु.३०० प्रति हेक्टर अनुदान देय असून पेरणीपूर्व, पिकाचे वाढीच्या कालावधीमध्ये तसेच काढणीपश्चात कालावधीमध्ये प्रात्यक्षिक प्रकल्प क्षेत्रास कृषी विद्यापीठ/ कृषी महाविद्यालय/ कृषी विज्ञान केंद्र/ कृषी संशोधन केंद्र येथील शास्त्रज्ञ /तज्ञ यांच्या भेटी व लाभार्थ्यांशी संवाद घडवून आणावा. त्यांनी केलेल्या मार्गदर्शनाची नोंद कृषि सहाय्यक्यांनी क्षेत्रिय स्तरावरील नोंदवहीत करावी.
- १८) प्रात्यक्षिकांची अंमलबजावणी कृषि सहाय्यकांनी करावी. प्रात्यक्षिकांचे निरीक्षण व अहवालाची जबाबदारी कृषि पर्यवेक्षकावर राहिल. प्रात्यक्षिकांचे मूल्यमापन उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी करावे यासाठी प्रकल्पनिहाय पीक कापणी प्रायोग आयोजित करावेत.
- १९) प्रात्यक्षिक घेतलेल्या प्लॉटच्या व कंट्रोल प्लॉटच्या उत्पादनाचा तुलनात्मक अभ्यास करून मूल्यमापन अहवाल उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी मार्फत कृषि आयुक्तालयास सादर करावा.

२ . प्रमाणित बियाणे वितरण

पिकाची उत्पादकता वाढविणेसाठी बियाणे या मूलभूत निविष्टेवर भर देणे महत्वाचे आहे. प्रमाणित बियाणे वाटपाचा कार्यक्रम लक्षांकाप्रमाणे राबविणे आवश्यक आहे.

२.१ अधिक उत्पादन देणाऱ्या वाणाचे प्रमाणित बियाणे वितरण (वाणबदल)

- १) अभियानांतर्गत उत्पादन वाढविण्याच्या हेतुने बियाणे बदल वापर वाढविणे अभिप्रेत आहे.
- २) अधिक उत्पादन देणाऱ्या व मागील १० वर्षात प्रसारित झालेल्या वाणाचे दर्जेदार प्रमाणित बियाणांच्या खरेदीसाठी प्रती क्विंटल अनुदानाचा दर किंवा किमंतीच्या ५० टक्के यापैकी जे कमी असेल त्या दराने अनुदान देय राहिल. पिकनिहाय अनुदानाचा दर पुढीलप्रमाणे
  - अ) सुधारित भात रु. १०००/क्विंटल
  - ब) संकरीत भात रु. ५०००/क्विंटल
  - क) गहू रु. १०००/क्विंटल
  - ड) तूर/मुग/उडीद/हरभरा रु २५००/क्विंटल
  - इ) ज्वारी /बाजरी/मका/ नाचणी (सुधारित वाण) रु. १५००/क्विंटल
  - झ) ज्वारी /बाजरी/मका/ नाचणी (संकरीत वाण) रु. ५०००/क्विंटल

- ३) तालुकानिहाय लक्षांक, पिकनिहाय लागणाऱ्या बियाण्यांची जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी स्तरावरून पुरवठादार संस्थांना तात्काळ माहिती द्यावी. बियाणे पुरवठादार संस्थांनी त्यांचे वितरकामार्फत वाटप करावयाचे आहे. त्यासाठी संबंधित मंडळ कृषि अधिकाऱ्याने त्यांच्या अधिनस्त काम करणाऱ्या कृषि पर्यवेक्षक, कृषि सहाय्यक यांच्या सहाय्याने प्रकल्पातील शेतकऱ्यांच्या याद्या संबंधित वितरकाकडे द्याव्यात.
- ४) तसेच संबंधित जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांनी त्या त्या पिकांच्या क्षेत्रानुसार तालुका निहाय बियाणे वाटपाचे नियोजन करून त्याचा तपशील संबंधित तालुका कृषि अधिकारी व पुरवठादार संस्थांना यांना कळवावा. त्यानुसार पुरवठादार संस्थांना यांनी त्यांच्या वितरकांकडे बियाणे उपलब्ध करून द्यावे. पुरवठादार संस्थांना यांच्या वितरकांनी त्यांची खुल्या पध्दतीने अनुदानावर विक्री करावयाची आहे. शेतकऱ्यांना बियाणे घेण्यांसाठी जास्त अंतर जावे लागणार नाही यादृष्टीने जास्तीत जास्त वितरकांकडे बियाणे उपलब्ध होईल याची दक्षता जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी , महाबीज व राष्ट्रीय बीज निगम यांनी घ्यावी.
- ५) पुरवठादार संस्थांना पुरवठा आदेशाप्रमाणे अधिक उत्पादन देणाऱ्या व मागील १० वर्षात प्रसारित झालेल्या वाणाचे प्रमाणित बियाणांच्या वितरणाबद्दल अनुदान देण्यात येईल. तालुका कृषी अधिकारी यांच्याकडून प्राप्त माहितीनुसार उपविभागीय कृषी अधिकारी यांचेकडून बियाणे उपयोगिता प्रमाणपत्र प्राप्त झाल्यानंतर जिल्हास्तरावरून संबंधित पुरवठादार संस्थांना अनुदान वितरीत करण्यात येईल.
- ६) प्रमाणित बियाणे वाटपाच्या अनुषंगाने आपणांस सुचीत करण्यात येते की, आपल्या जिल्ह्यामध्ये कृषि विज्ञान मंडळामार्फत/ इतर संस्थामार्फत उत्पादित बियाणे हे प्रमाणित बियाणे वाटपाच्या अनुदानावर विक्री करावयाची असल्यास त्याची वाण निहायबियाणे उपलब्धता बाबतची माहिती तात्काळ आयुक्तालयास सादर करावी. पुरवठादार संस्थांकडून वितरकांकडे बियाणे प्राप्त झाल्यानंतर जिल्हा गुणवत्ता नियंत्रण निरीक्षकानी लॉट निहाय नमुने घेऊन शासकीय बीज परीक्षण प्रयोगशाळेकडून तपासून घ्यावेत. ज्या लॉटचे नमुने अप्रमाणित दिसून येतील त्या लॉटचे बियाणे वाटप तात्काळ थांबवावे व अशा लॉटच्या देयकांची अदायगी करू नये.
- ७) तालुका कृषि अधिकारी यांनी बियाणे वाटपाची माहिती पुरवठादार संस्थांकडून प्राप्त झाल्यानंतर बियाणे वाटप केलेल्या ५ टक्के शेतकऱ्यांची रॅन्डम पध्दतीने निवड करून त्यांना बियाणे मिळाल्याबाबत खात्री करावी. तालुका कृषि अधिकारी यांचेकडून लाभार्थी याद्या प्राप्त झाल्यानंतर उपविभागीय कृषिअधिकारी यांनी त्यांच्या स्तरावरून छाननी करून बियाणे उपयोगिता प्रमाणपत्र दोन प्रतित तयार करून एक प्रत संबंधित पुरवठादार संस्थेस व एक प्रत जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी यांच्याकडे सादर करावे. विहित प्रपत्रात उपयोगिता प्रमाणपत्र प्राप्त झाल्यावर अनुदानाची रक्कम पुरवठादार संस्थांना अदा करावे.

बियाणे वितरण या बाबीस सर्वोच्च प्राधान्यक्रम देवून हा कार्यक्रम यशस्वी करावा. आयुक्तालयाकडून उपलब्ध करून देण्यात येणाऱ्या अनुदानामधून प्रथम प्राधान्याने बियाणे देयकांची अदायगी विहित कार्यपद्धतीचा अवलंब करून करावी.

३. एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन :

उत्पादन खर्च कमी करण्यासाठी व आवश्यकतेनुसार अन्नद्रव्येपुरवठा करण्याच्या दृष्टीने जमीन आरोग्य पत्रिका व कृषी विद्यापीठाच्या शिफारशीनुसार एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन करावे. एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापनामध्ये जिप्सम, सूक्ष्ममुलद्रव्ये व जैविकखते या बाबींचा समावेश होतो. हे घटक पेरणीपुर्वी वापर करावयाचे असल्याने पेरणीपुर्वी यांचा पुरवठा जिल्हानिहाय होणे अत्यावश्यक आहे. दिलेल्या लक्षांकांनुसार जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांनी सविस्तर तालुका निहाय पुरवठा आदेश व वाटपाचे नियोजन महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ यांना कळवावे.

३.१ सूक्ष्ममुलद्रव्यांचा वापर :

राज्यामध्ये वेगवेगळ्याठिकाणी निरनिराळ्या सूक्ष्ममुलद्रव्याचा अभाव आढळून आलेला आहे. यासाठी सूक्ष्ममुलद्रव्याचा वापरही बाब सन २००७-०८ पासून समाविष्ट करण्यात आलेली आहे. यामध्ये सूक्ष्ममुलद्रव्याचा अभाव असलेल्या क्षेत्रामध्ये माती परीक्षणानुसार सूक्ष्ममुलद्रव्याच्या वापरासाठी किंमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ५००/- प्रति हेक्टर यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल. कृषि विभागाच्या मृदचाचणी प्रयोगशाळेच्या अहवालानुसार / जमीन आरोग्य पत्रिकेनुसार ज्या सूक्ष्ममुलद्रव्याची कमतरता असेल त्यासाठी कार्यक्रम राबविण्यात यावा.

- भात, गहू, कडधान्य पिकांची उत्पादकता वाढविणेसाठी जस्ताचे प्रमाण कमी असलेल्या क्षेत्रामध्ये सरळ खते झिंकसल्फेट हेप्टाहायड्रेट ($ZnSO_4 \cdot 7H_2O$, Zincsulphate heptahydrate) या स्वरूपात प्रतिहेक्टर २० किलो याप्रमाणात तर लोह कमतरता असलेल्या क्षेत्रामध्ये सरळ खते फेरस सल्फेट ($FeSO_4$)या स्वरूपात १०किलो प्रति हेक्टर याप्रमाणात वापरण्यात यावे. यासाठी इतर खताच्या स्वरूपात वापर करू नये. (उदा.ग्रेड-१, ग्रेड-२ इ.).
- सूक्ष्ममुलद्रव्य पुरवठा करण्यात आलेल्या क्षेत्राची कृषि सहाय्यक्यांनी निरीक्षण घेऊन निरीक्षण नोंदवहित नोंदवावी.उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी मुल्यांकन अहवालसादर करावा.
- सूक्ष्ममुलद्रव्य पुरवठा करण्यात आलेल्या निविष्टांचे प्रत्येक बॅचचे नमुने तात्काळ तपासणीसाठी घेण्यात यावेत. प्रमाणित आढळलेल्या नमुन्याचीच देयके अदा करावीत.

३.२ जिप्समचा वापर

कडधान्य पिकांकरिता जिप्समच्या किंमतीच्या ५० टक्के व पुर्ण वाहतुक खर्च असे एकुण प्रति हेक्टरी रु.७५० अनुदान देय आहे.

जिप्सम वापर करताना खालील सुचनांचा अवलंब करावा.

अ) जिप्सम /फॉस्फोजिप्समचा वापर माती परीक्षणानुसार करावा.

ब) १० टक्के पेक्षा जास्त मुक्त चुनखडी असणाऱ्या जमिनीत जिप्सम /फॉस्फोजिप्समचा वापर करण्यात येऊ नये.

क) चोपन जमिनीकरीता जिप्सम भुसुधारक म्हणुन विनीमयक्षम सोडीयम १५ टक्के पेक्षा जास्त असल्यास जिप्सम चा गरजेनुसार वापर करावा. क्षारपड/क्षारयुक्त जमिनीत जिप्सम वापर करू नये. जिप्सम/फॉस्फोजिप्समचा भुसुधारक म्हणुन वापर करताना उत्कृष्ट परीणामासाठी जमिनीमध्ये निचऱ्याची सोय करण्यात यावी.

ड) जिप्सम / फॉस्फोजिप्समचा वापर जमिनीमध्ये शेणखत /सॅद्रिय खताबरोबर मिसळुन करावा.

इ) रासायनिक खताबरोबर जिप्सम /फॉस्फोजिप्समचा एकत्रीत वापर करुनये.

३.३ जिवाणु खते

सदर बाब फक्त कडधान्य कार्यक्रमासाठी लागू आहे. खरीप व रब्बी हंगामाच्या पेरणीपूर्वी शेतकऱ्यास पोहचतील या दृष्टीने जिवाणु संवर्धन पाकीटे पुरवठा करणाऱ्या यंत्रणाना मागणी नोंदवावी. जैविक खते पुरवठा संदर्भात प्रथम ही मागणी खात्याच्या प्रयोगशाळेत उत्पादित होणारे घटक, तदनंतर विद्यापीठ प्रयोगशाळा, महाबीज व कृषि औद्योगिक विकास महामंडळ यांचेकडील उत्पादने याप्रमाणे आवश्यकतेनुसार जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी यांनी प्राप्त करून घ्यावीत.

कडधान्य पिकांसाठी रायझोबीयम कल्चर २५० ग्रॅम व फॉस्फरस सोल्युबलाईझिंग जिवाणुंचा (पीएसबी) २५० ग्रॅम प्रति १० किलो बियाणे याप्रमाणे शिफारस आहे. त्यानुसार जे कडधान्य पेरण्यात येणार आहे त्या गटाचे रायझोबीयम पुरवठा होईल हे पहावे. बिजप्रक्रिया करताना बुरशी नाशकाची प्रक्रिया केल्यानंतरच जिवाणु संवर्धनाचा वापर करण्यात यावा. जिवाणु खते किंमतीच्या ५० टक्के किंवा प्रति हेक्टर रू.३००/- अनुदान देय आहे.

४. एकात्मिक कीड/रोग व्यवस्थापन

४.१ पीक संरक्षणासाठी रासायनिक व जैविक कीटकनाशके पुरवठा

- एकात्मिक कीड व्यवस्थापनासाठी रक्कम रुपये ५००/-प्रति हेक्टर किंवा खर्चाच्या ५० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल. कृषि विद्यापीठाच्या शिफारशीनुसार व लेबल क्लेमनुसार जैविक व रासायनिक कीटकनाशके यांचा वापर करावा.
- कीड व रोगाच्या प्रादुर्भावाबाबत कीड व रोग सर्वेक्षणाच्या अहवालानुसार वेळीच पीक संरक्षण औषधांची मागणी कृषि विभागाने मान्यता दिलेल्या संस्थांकडे नोंदवावी.
- केंद्रिय कीटकनाशक मंडळ व नोंदणी समितीने मान्य केलेल्या लेबल क्लेमनुसारच रासायनिक व जैविक कीटकनाशकाचा पुरवठा करण्याची दक्षता घ्यावी.
- पिकांवर कीड व रोगांची लागण होताच मंडळ कृषि अधिकारी यांचे कडे तसे तात्काळ कळविण्याची जबाबदारी कृषिपर्यवेक्षक यांची राहिल. मंजूरी यांनी खात्याच्या मार्गदर्शक सुचनानुसार औषधाची मागणी ताकूअ यांचे कडे कळवावी. सदर मागणी ताकूअ यांनी जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी यांचेकडे व जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी यांनी पुरवठादार संस्थेकडे तात्काळ नोंदवून कीटकनाशके प्राप्त करून घ्यावीत.
- जैविक कीडनाशके पुरवठा संदर्भात प्रथम ही मागणी खात्याच्या प्रयोगशाळेत उत्पादित होणारे घटक, तदनंतर विद्यापीठ प्रयोगशाळा, महाबीज व कृषि औद्योगिक विकास महामंडळ यांचेकडील उत्पादने याप्रमाणे पुरवठाबाबत आवश्यकतेनुसार जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी यांनी प्राप्त करून घ्यावीत.
- कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर आर्थिक/भौतिक कार्यक्रमा पेक्षा जास्त मागणी किंवा शिफारस न केलेल्या औषधांची मागणी पुरवठा संस्थेकडे नोंदविण्यात येऊ नये.
- उविकृअ यांनी संरक्षित क्षेत्रात औषधाचा वापर व उपयोगिताबाबतचा तसेच तुलनात्मक मुल्यांकन अहवाल जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी यांना सादर करावा.

४.२ तणनाशके

- कृषि विद्यापीठांचे शिफारशीनुसार तणनाशकांची मागणी महाराष्ट्र कृषि उदयोग विकास महामंडळ यांचेकडे नोंदवावी
- तण नियंत्रणासाठी पेरणीपूर्व व पेरणीपश्चात वापरावयाचे तणनाशक यासाठी प्रति हेक्टर किंमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.५०० यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल.

तणनाशके ही पिकासाठी अति संवेदनशील असल्याने त्यांचा वापर करताना लेबल क्लेमवर नमूद असलेल्या वापराबाबतच्या सूचनांप्रमाणे व तज्ञांच्या सल्ल्याने तणनाशकांचा वापर करण्याची दक्षता घेण्यात यावी.

५. संसाधनाच्या संवर्धनासाठी तंत्रज्ञान /औजार (सुधारित कृषी औजारे)

- अभियानांतर्गत समाविष्ट पिकांच्या उत्पादनासाठी उपयुक्त असलेल्या यंत्रे/कृषी औजारांना व्यापक प्रसिद्धी देण्यासाठी महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ यांनी प्रात्यक्षिकाचे आयोजन करावे. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी लाभार्थ्यांकडून औजारांची तालुकानिहाय मागणी निश्चित करावी. लाभार्थी निवडीसाठी जिल्हा परिषदेचा सहभाग घ्यावा. जिल्हानिहाय आर्थिक लक्षांकाच्या आधीन राहून शासनाने निर्धारित केलेल्या पुरवठादार संस्थांकडे औजारांची मागणी नोंदवावी.
- औजारांची मागणी, तपासणी व देयकांच्या अदायगीची पध्दत इत्यादी बाबत संचालक निविष्टा व गुण नियंत्रण यांनी वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सुचनेनुसार कार्यवाही करावी.
- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान योजने अंतर्गत भात पिकाचे कार्यक्रमात मनुष्य चलित फवारणी पंप,पॉवर नॅपसॅक स्प्रेअर, ड्रम सीडर, रोटोव्हेटर, पॉवर थ्रेशर, सेल्फ प्रोपेल्ड ट्रान्सप्लान्टर इ.औजारांचा, गहू पिकाचे कार्यक्रमात पॉवर नॅपसॅक स्प्रेअर, सीड ड्रील, रोटोव्हेटर, रेज्ड बेड प्लान्टर, कल्टीव्हेटर इ.औजारांचा आणि कडधान्य पिकाचे कार्यक्रमात मनुष्य चलित फवारणी पंप, पॉवरनॅपसॅकस्प्रेअर, मल्टी क्रॉपप्लान्टर,रोटोव्हेटर, रेज्ड बेड प्लान्टर, कल्टीव्हेटर इ.औजारांचा समावेश करण्यात आलेला आहे. राअसुअ अंतर्गत अधिसूचित औजारांशिवाय कृषी अभियांत्रिकीकरण उप अभियानांतर्गत समाविष्ट औजारांची निवड करता येईल.
- जिल्हानिहाय दिलेल्या लक्षांकानुसार कृषी औजारांचे वाटप करावयाचे आहे.

अ) राअसुअ अंतर्गत मंजूर अनुदान दरानुसार वितरीत करावयाची औजारे -

- i. **सेल्फ प्रोपेल्ड ट्रान्सप्लान्टर** : सदर यंत्रासाठी राअसुअ भात अंतर्गत रक्कमरुपये ७५०००/- अथवा किंमतीच्या ५० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल. स्वयंचलित भात पुनर्लागवड यंत्राचा लाभ प्राधान्याने आत्मा अंतर्गत नोंदणीकृत गटांना करावा
- ii. **सीड ड्रील** : सदर यंत्रासाठी राअसुअ गहू अंतर्गत रक्कम रुपये १५०००/- अथवा किंमतीच्या ५० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल.
- iii. **मल्टी क्रॉप प्लान्टर** : सदर यंत्रासाठी राअसुअ कडधान्य अंतर्गत रक्कम रुपये १५०००/- अथवा किंमतीच्या ५० टक्के या पैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल.
- iv. **ड्रम सीडर** : सदर यंत्रासाठी राअसुअ भात अंतर्गत रक्कम रुपये १५०० /- अथवा किंमतीच्या ५० टक्के या पैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल.
- v. **मनुष्यचलित फवारणी पंप** : यासाठी राअसुअ भात व कडधान्य अंतर्गत रक्कम रुपये ६००/- अथवा किंमतीच्या ५० टक्के या पैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल.

- vi. **पावर नॅप्सेक फवारणी पंप** : यासाठी राअसुअ भात, गहू व कडधान्य अंतर्गत रक्कम रुपये ३,०००/- अथवा किंमतीच्या ५० टक्के या पैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल.
- vii. **रोटाव्हेटर** : सदर यंत्रासाठी राअसुअ भात, गहू व कडधान्य अंतर्गत रक्कम रुपये ३५,०००/- अथवा किंमतीच्या ५० टक्के या पैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल.
- viii. **भात/बहुपीक मळणी यंत्र** : सदर यंत्रासाठी राअसुअ भात व कडधान्य अंतर्गत रक्कम रुपये ४०,०००/- अथवा किंमतीच्या ५० टक्के या पैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल. सदर यंत्राचा लाभ प्राधान्याने आत्मा अंतर्गत नोंदणीकृत गटांना करावा.

ब) कृषी अभियांत्रिकीकरण उप अभियानांतर्गत मंजूर अनुदानानुसार वितरीत करावयाची औजारे

राअसुअ भात अंतर्गत पाँवर टिलर, रिपर, रिपर कम बायंडर (Tractor operated above 35HP), राअसुअ गहू अंतर्गत रेज्ड बेड प्लान्टर (Tractor operated above 35HP), कल्टीव्हेटर (Bullock drawn) आणि राअसुअ कडधान्य अंतर्गत रिज फरो प्लान्टर, रेज्ड बेड प्लान्टर व कल्टीव्हेटर (Bullock drawn) या कृषी अभियांत्रिकीकरण उपअभियानांतर्गत समाविष्ट औजारांचे वितरण जिल्हानिहाय दिलेल्या लक्षांकानुसार करावयाचे असून यासाठी अनुदानाचा दर हा लाभार्थी प्रवर्गनिहाय कृषी अभियांत्रिकीकरण उपअभियानांच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार राहिल.

- i. **पाँवर टिलर (8 BHP & above)** : सदर यंत्रासाठी राअसुअ भात अंतर्गत अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, अल्प व अत्यल्प भूधारक व महिला शेतकरी लाभार्थी साठी रक्कम रुपये ७५,०००/- अथवा किंमतीच्या ५० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते आणि सर्वसाधारण लाभार्थ्यांसाठी रक्कम रुपये ६०,०००/- अथवा किंमतीच्या ४० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल.
- ii. **रिपर (Specialized Self Propelled Machinery)** : सदर यंत्रासाठी राअसुअ भात अंतर्गत अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, अल्प व अत्यल्प भूधारक व महिला शेतकरी लाभार्थी साठी रक्कम रुपये ६३,०००/- अथवा किंमतीच्या ५० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते आणि सर्वसाधारण लाभार्थ्यांसाठी रक्कम रुपये ५०,०००/- अथवा किंमतीच्या ४० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल.
- iii. **रिपर कम बायंडर (Self Propelled Machinery)** : सदर या यंत्रासाठी राअसुअ भात अंतर्गत अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, अल्प व अत्यल्प भूधारक व महिला शेतकरी लाभार्थी साठी रक्कम रुपये १.२५ लाख अथवा किंमतीच्या ५० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते आणि सर्वसाधारण लाभार्थ्यांसाठी रक्कम रुपये १.०० लाख अथवा किंमतीच्या ४० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल.
- iv. **रेज्ड बेड प्लान्टर (Tractor above 35 BHP driven)** : सदर यंत्रासाठी राअसुअ गहू व कडधान्य अंतर्गत अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, अल्प व अत्यल्प भूधारक व महिला शेतकरी लाभार्थी साठी रक्कम रुपये ४४,०००/- अथवा किंमतीच्या ५० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते आणि सर्वसाधारण लाभार्थ्यांसाठी रक्कम रुपये ३५,०००/- अथवा किंमतीच्या ४० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल. (केंद्र शासनाच्या सुधारित निर्देशानुसार)

v. **कल्टीव्हेटर (Bullock drawn)** : सदर यंत्रासाठी राअसुअ गहू व कडधान्य अंतर्गत अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती , अल्प व अत्यल्प भूधारक व महिला शेतकरी लाभार्थी साठी रक्कम रुपये १०,०००/- किंमतीच्या ५० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते आणि सर्वसाधारण लाभार्थ्यांसाठी रक्कम रुपये ८,०००/- अथवा किंमतीच्या ४० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल.

vi. **रिज फरो प्लान्टर (Tractor above 35 BHP driven)** : सदर यंत्रासाठी राअसुअ कडधान्य अंतर्गत अनु. जाती, अनुसूचित जमाती , अल्प व अत्यल्प भूधारक व महिला शेतकरी लाभार्थी साठी रक्कम रुपये ६३,०००/- अथवा किंमतीच्या ५० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते आणि सर्वसाधारण लाभार्थ्यांसाठी रक्कम रुपये ५०,०००/- अथवा किंमतीच्या ४० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल.

६. पाण्याच्या कार्यक्षम वापरासाठी सिंचन साधने

६.१ तुषार सिंचन संच :-

तुषार सिंचन संच वाटप ही बाब राबविताना फलोत्पादन विभागाने निर्गमित केलेल्या शेतवरील पाणी व्यवस्थापन अभियानाच्या (OFWM) मार्गदर्शक सुचनांचा अवलंब करावा. तुषार सिंचन संच या बाबीसाठी किंमतीच्या ५० टक्के किंवा जास्तीत जास्त रु.१०,०००/- प्रतिहेक्टर अनुदान उपलब्ध आहे.

६.२ पंपसंच

- सदर घटकासाठी लाभार्थी निवड करताना ज्या शेतकऱ्यांनी यापूर्वी विविध केंद्र/राज्य पुरस्कृत योजनेत शेततळ्याचा /विहारीचा लाभ घेतलेला आहे अशा शेतकऱ्यांची तसेच महावितरणच्या प्रतीक्षा यादीतील शेतकऱ्यांची प्राधान्याने निवड करावी.
- कृषि संचालक, (नि.वगु.नि.)यांच्यामार्फत निर्गमित झालेल्या कार्यपध्दतीनुसार विद्युत/डीजेल पंपसंचाचा पुरवठा करण्यात यावा.
- पंपसंचासाठी रक्कम रुपये १०,०००/- अथवा किंमतीच्या ५० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान म्हणून देय राहिल.

६.३ पाईप :-

- पाण्याच्या स्रोतापासून प्रक्षेत्रावर पाणी नेण्यासाठी पाईपचा पुरवठा करावयाचा असून यासाठी सर्व घटकातील लाभार्थी शेतकऱ्यांना त्यांच्या गरजेनुसार पुरवठा करण्यात आलेल्या पाईप्सच्या किंमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. १५०००/- (६०० मीटरपर्यंत २५/- प्रतिमीटरप्रमाणे) यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल.
- ज्या शेतकऱ्यांनी शेततळे/विहीर खोदली आहे त्यांना तसेच पंपसंचाच्या लाभार्थ्यांना प्राधान्य देण्यात यावे.

विविध निविष्ठा संदर्भात देय अनुदानापेक्षा अतिरिक्त होणारी रक्कम लोकवाटा स्वरूपात जमा करून पुरवठादार संस्थेस अदा करण्यात यावा. अभियानाच्या अंमलबजावणीमध्ये शेतकरी वाटा /हिस्साचा समावेश असून सदर हिस्सा क्षेत्रीय स्तरावर क्षेत्रीय कर्मचाऱ्यांमार्फत शेतकऱ्यांकडून गोळा केला जातो. हा हिस्सा चेक/डी डी द्वारे जमा करून सत्वर संबंधित पुरवठादार संस्थेकडे भरणे करण्यासाठी चेक/डी डी कार्यालयात जमा करावेत. याबाबत मा. आयुक्त (कृषि) यांचे कक्षामधून लेखाविषयक कार्यपध्दतीबाबत सविस्तर परिपत्रक जा.क्र.कृषि-१६/सीबीसेल/लाभार्थी/४७०/२०१२ दि. १२/०३/२०१३ यापूर्वीच निर्गमित केले आहे. शेतकरी वाटा कार्यालयात जमा

करण्यास दिरंगाई हा त्या रकमेचा तात्पुरता अपहार समजून यास जबाबदार कर्मचारी /अधिकाऱ्यावर संबंधित कार्यालय प्रमुखाने प्रशासकिय कार्यवाही करावी. अन्यथा कार्यालय प्रमुखास जबाबदार धरून त्यांचे विरुद्ध योग्य ती प्रशासकिय कार्यवाही करण्यात येईल याची नोंद घ्यावी.

७. पीक पद्धतीवर आधारित शेतकरी प्रशिक्षण

सुधारित पीक उत्पादन पद्धतीची माहिती जास्तीत जास्त शेतकऱ्यापर्यंत पोहोचण्यासाठी प्रशिक्षण ही बाब महत्त्वाची आहे असे निदर्शनास आले आहे. त्यानुसार राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानामध्ये पीक पद्धतीवर आधारित प्रशिक्षणाचा समावेश करण्यात आलेला आहे. पीक पद्धतीवर आधारित शेतकरी प्रशिक्षण चार सत्रामध्ये राबवावयाचे आहेत.त्याची अंमलबजावणी खालीलप्रमाणे करण्यात यावी.

१)जिल्हानिहाय दिलेल्या लक्षांकानुसार प्रकल्पाच्या गटामध्ये शेतकरी प्रशिक्षण वर्ग घेण्यात यावा.

२)सदर शेतकरी प्रशिक्षण वर्ग हे पीक पद्धतीवर आधारित प्रात्यक्षिकासाठी निवडलेल्या क्षेत्रावर असावेत.

३) प्रशिक्षण वर्ग हा एकुण चार सत्रामध्ये (खरीप व रब्बी हंगामाच्या सुरवातीस प्रत्येकी एक सत्र व हंगामाच्या कालावधीत प्रत्येकी एक सत्र)आयोजित करण्यात यावा.

४) प्रत्येकी ३० शेतकऱ्यांच्या समुहासाठी एका सत्रासाठी रक्कम रु.३५००/-आर्थिक तरतूद राहिल. संपुर्ण चार सत्राच्या प्रशिक्षण वर्गासाठी एकूण रक्कम रु. १४०००/- अनुदान देय राहिल. प्रशिक्षणासाठी निवडलेले ३० शेतकऱ्यांनाच चारही सत्रामध्ये प्रशिक्षण द्यावयाचे आहे. प्रत्येक सत्रासाठी वेगवेगळे शेतकरी निवडण्यात येऊ नये

५) सदर प्रशिक्षण पीक पद्धतीवर आधारित असल्याने प्रशिक्षणार्थीना आंतरपीक पद्धती व साखळी पीक पद्धती बाबतचे प्रशिक्षण साहित्य देणे बंधनकारक राहिल.

६) प्रशिक्षण देण्यासाठी भारतीय कृषि अनुसंधान संस्था / कृषिविद्यापीठे/कृषि विज्ञान केंद्रे यांच्याकडील पीक/विशेष विषय तज्ज्ञांचा समावेश करावा.

७) प्राथमिक प्रक्रिया , साठवणूक व विक्री व्यवस्थापन या विषयांचा देखील समावेश प्रशिक्षण कार्यक्रमात करावा.

८) प्रशिक्षण शेतकऱ्यांचा प्रत्यक्ष सहभाग व कृतिद्वारे अनुभव या तत्वावर आधारित राहिल. शेतकरी प्रशिक्षणाचा अभ्यासक्रम हा हंगामानुसार व स्थानिक गरजेनुरूप राहिल

शेतकरी प्रशिक्षण वर्गाचे बाब निहाय मापदंड खालीलप्रमाणे राहिल.

अ.क्र.	तपशिल/बाब	मापदंड	४ सत्रासाठी एकूण रक्कम रु.
१	तज्ज्ञांचे मानधन	रु. ५०० प्रति सत्र	रु. २,०००/-
२	प्रशिक्षणासाठी लागणारे साहित्य व लेखनसामग्री	रु. ५०० प्रति सत्र	रु. २,०००/-
३	प्रशिक्षणार्थी व सहाय्यक कर्मचाऱ्यासाठी अल्पोपहार (३५ व्यक्तींसाठी)	रु. ५०/ प्रतिव्यक्ती प्रति सत्र	रु. ७,०००/-
४	आकस्मिक खर्च, इंधन वाहनाची सोय इ.	रु. ७५० प्रति सत्र	रु. ३,०००/-
	एकूणखर्च		रु.१४,०००/-

८. प्रकल्प व्यवस्थापन चमू व इतर आकस्मिक खर्च

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान कार्यक्रमासाठी १ तंत्र सल्लागार व २ तंत्र सहाय्यक यांचा १ प्रकल्प व्यवस्थापन चमू केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार निर्धारित केलेला असून आयुक्तालय स्तरावर २ चमूस व पालघर, रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग वगळता उर्वरित ३१ जिल्ह्यांसाठी प्रत्येकी १ चमूस मान्यता आहे. चमूतील उमेदवारांच्या निवडीसाठी आयुक्तालयाच्या संदर्भ क्र/७ विप्र .क्रॉपसॅप १५-१६/प्रक्रनुसार निर्गमित केलेल्या २०१५.०६.०१ दिनांक १५/२६५/२- .मार्गदर्शक सूचनांमधील मुद्दा क्र८ नुसार विहित केलेल्या कार्यपद्धतीचा अवलंब करावा.

आयुक्तालय स्तरावरील २ चमुसाठी रु. २८.०० लाख व जिल्हास्तरावरील चमुसाठी प्रत्येक जिल्ह्यासाठी रु.१०.०० लाख निधी उपलब्ध राहिल. प्रकल्प व्यवस्थापन चमुसाठी राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान कडधान्य कार्यक्रमाखाली मान्यता देण्यात आली असून जिल्ह्यातील इतर अधिसूचित पिकांचे (भात, गहू, भरडधान्य) कामही त्यांनीच पहावयाचे आहे.

पीक प्रात्यक्षिकांचे नियोजन, अंमलबजावणी, शेतकऱ्यांचे प्रशिक्षण व मूल्यमापन यासाठी कृषि विद्यापीठाची विभागीय संशोधन केंद्रे, कृषि विज्ञान केंद्रे, आत्मा, मान्यताप्राप्त अशासकीय संस्था व शासनाचे इतर विभाग यांचा सहभाग घेण्यात यावा. यासाठी समन्वय साधण्याचे काम जिल्हास्तरीय प्रकल्प व्यवस्थापन चमूने करावयाचे आहे. दिलेल्या मापदंडानुसार मानधन खर्च करताना प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेकडून खालीलबाबींची पूर्तता करण्यात यावी.

- १) दरमहामासिकप्रगतीअहवालसादरकरणे.
- २) MISOnline तिमाहीभरणे.
- ३) लाभधारकांची माहिती Online भरणे.
- ४) प्रात्यक्षिके उत्पादनाची आकडेवारी संकलन.
- ५) प्रकल्पाच्या यशोगाथा सादर करणे.
- ६) शेतकरी प्रशिक्षणाचे सनियंत्रण करणे.
- ७) जिल्हा स्तरावरून तालुकानिहाय कार्यक्रमाचे सनियंत्रण करणे.
- ८) मंजूर प्रकल्पाच्या संख्येनुसार प्रकल्प आराखडे मंजूर करून अंमलबजावणीस देणे.
- ९) क्षेत्रीय स्तरावरील सर्वग निहाय तपासणीचा अहवाल तयारकरणे.

आकस्मिक खर्चासाठी प्रत्येक जिल्ह्यासाठी रक्कम रु. २.०० लाख निधी उपलब्ध आहे. याअंतर्गत कार्यक्रमाची अंमलबजावणी व सनियंत्रण करण्यासाठी भाडोत्री वाहन घेणे यासाठी रु. १.२० लाख, कार्यालयीन संगणक/स्टेशनरीसाठी रु. ०.५० लाख व इतर संकीर्ण बाबीसाठी रु. ०.३० लाख तरतूद उपलब्ध राहिल. आयुक्तालय स्तरावरील संकीर्ण खर्चासाठी जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी पुणे यांना रु. १.०० लाख अतिरिक्त तरतूद उपलब्ध राहिल.

९. स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी.

स्थानिक स्तरावर आवश्यक वाटणाऱ्या ज्या बाबींचा समावेश अभियानाच्या नियमित कार्यक्रमांमध्ये नाही परंतु अशा बाबींमुळे पिकांचे उत्पादन वाढण्यास मदत होते यासाठी आर्थिक सहाय्य देण्यात येणार आहे. उदा. जलस्रोतांच्या

बळकटीकरणासाठी घेण्यात येणारे उपक्रम, धान्याचे सुरक्षित साठवणुकीसाठी गोदाम बांधणे, काढणी पश्चात प्रक्रियेसाठी यंत्रसामग्री इ. सदर बाबींच्या अंमलबजावणीसाठी व्यापक प्रसिद्धी द्यावी.

सन २०१५-१६ साठी स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी अंतर्गत केंद्र शासनाने मंजूर केलेले घटक पुढीलप्रमाणे आहेत

राअसुअ भात -

१. शेततळे २०x२०x३मी; २. शेततळे ३०x३०x३ मी; ३. युरिया ब्रिकेट मशीन, ४. गोदाम बांधकाम (२५० मे. टन), ५.पिकस्पर्धा पारितोषिक

राअसुअ गहू -

१. शेततळे २०x२०x३ मी; २. शेततळे ३०x३०x३ मी ; ३. गोदाम बांधकाम (२५० मे. टन); ५.पीक स्पर्धा पारितोषिक

राअसुअ कडधान्य -

- १.शेतकरी उत्पादक संघ/कंपनी (FPO/FPC) मार्फत प्रमाणित बियाणे उत्पादन; २.शेततळे २०x२०x३ मी;
३. शेततळे ३०x३०x३ मी ; ४.स्पायरल सेपरेटर; ५. गोदाम बांधकाम (२५० मे. टन); ६. शेतकरी उत्पादक संघ/कंपनी (FPO/FPC) साठी बीज प्रक्रिया प्रकल्प; ७.पिकस्पर्धा पारितोषिक

९.१ **शेततळे** : भात, गहू व कडधान्य पिकांसाठी संरक्षित सिंचनाच्या उद्देशाने ही बाब समाविष्ट केली आहे. या पिकांची लागवड करणाऱ्या शेतकऱ्यांना/गटांना सदर बाबीचा लाभ देण्यात यावा. पाणलोट क्षेत्र आधारित जलसंधारण कार्यक्रमासाठी मृद व जलसंधारणाची कामे मशीनद्वारे करण्यासाठी जलसंधारण विभागाच्या दिनांक १५ .१०.२०१३ च्या शासन निर्णयानुसार शेततळ्याचे आर्थिक मापदंड निश्चित करण्यात आलेले आहेत. त्यापैकी २०x२०x३ मी व ३०x३०x३ मी या आकारमानाचे शेततळे घेण्यासाठीच्या मापदंडानुसार अनुक्रमे रु.४६१८७ व रु.११५७८४ इतका खर्च अपेक्षित आहे. प्रत्यक्ष खर्चाच्या ५० टक्के मर्यादेत २०x२०x३ मी आकारमानाच्या शेततळ्यासाठी रु. २३०९४ व ३०x३०x३ मी आकारमानाच्या शेततळ्यासाठी रु. ५७८९२ अनुदान देय आहे. शेततळ्यासाठीच्या संचालक मृ.सं.व पा.क्षे.व्य. यांनी निर्गमित केलेल्या व अद्ययावत मार्गदर्शक सुचना या घटकाच्या अंमलबजावणीसाठी लागू राहतील.

९.२ **युरिया ब्रिकेट मशीन** : भात पिकामध्ये युरियाच्या कार्यक्षम वापरासाठी ब्रिकेट स्वरूपात युरिया देण्याची शिफारस कृषी विद्यापीठाने केलेली आहे. यासाठी युरिया ब्रिकेट मशीन घेण्यासाठी किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ९०००० यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल. सदर बाबीचा लाभ प्राधान्याने नोंदणीकृत शेतकरी/महिला गटांना द्यावा.

९.३ **गोदाम बांधकाम** : अन्नधान्य उत्पादनाच्या सुरक्षित साठवणुकीसाठी गोदाम सुविधा आवश्यक आहे. या अनुषंगाने अभियानांतर्गत भात, गहू व कडधान्यासाठी कमाल २५० मे.टन क्षमतेचे गोदाम बांधकाम करण्यासाठी प्रत्यक्ष खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. १२.५० लाख यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल. सदर बाब बँक कर्जाशी निगडित असून लाभार्थ्याने (वैयक्तिक/गट/ शेतकरी उत्पादक संघ/कंपनी(FPO/FPC)) नाबार्डच्या सूचनांनुसार बँकेकडे प्रकल्प सादर करावा. बँकेने कर्ज मंजूर केल्यानंतर संबंधित लाभार्थी सदर बाबीच्या लाभास पात्र राहिल.

तालुका कृषी अधिकारी यांनी अशा लाभार्थ्यांचे अर्ज पूर्वसंमतीकरिता जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी यांच्याकडे सादर करावेत. जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी यांनी संमती दिल्यानंतर संबंधित लाभार्थ्यांस बांधकाम सुरु करण्याबाबत कार्यारंभ आदेश द्यावेत. बांधकाम पूर्ण झाल्यानंतर बँक प्रतिनिधी व मंडळ कृषी अधिकारी यांच्या संयुक्त मोका तपासणी अहवालाच्या आधारे लाभार्थ्यांस देय होणारे अनुदान त्याच्या बँक खात्यावर वर्ग करावे. दिलेल्या लक्षांकानुसार अंमलबजावणी करावी

९.४ शेतकरी उत्पादक संघ/कंपनी (FPO/FPC) / विज्ञान मंडळामार्फत प्रमाणित बियाणे उत्पादन : पीक उत्पादन वाढविण्यासाठी वाणबदल ही बाब महत्त्वाची असल्याने अभियानांतर्गत केंद्र शासनाने १० वर्षांच्या आतील अधिसूचित वाणाचे प्रमाणित बियाणे वितरणासाठी मंजुरी दिली आहे. प्रमाणित बियाण्याच्या पुरेश्या उपलब्धते साठी व FPO/FPC यांना तूर, मुग, उडीद व हरभरा पिकाच्या प्रमाणित बियाणे उत्पादनास प्रोत्साहन देण्यासाठी प्रति क्विंटल रु. २००० उत्पादन अनुदान देय आहे.

- प्रमाणित बियाणे उत्पादनास इच्छुक असलेल्या नोंदणीकृत शेतकरी उत्पादक संघ/कंपनी (FPO/FPC) / विज्ञान मंडळाने बीजोत्पादनाचा आराखडा जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी यांच्याकडे हंगामापूर्वी सादर करावा व बीजोत्पादन कार्यक्रमाची नोंदणी बीज प्रमाणकीकरण यंत्रणेकडे करावी.
- बीज प्रमाणकीकरण यंत्रणेच्या सल्ल्याने व मार्गदर्शनाखाली कार्यक्रम राबवावा.
- दर्जेदार बीजोत्पादन करण्यासाठी कृषी विद्यापीठाने शिफारस केलेल्या सुधारित तंत्रज्ञानाचा अवलंब करावा.
- बीज प्रमाणकीकरण यंत्रणेच्या मुक्तता अहवालाच्या आधारे देय अनुदान गटाच्या बँक खात्यावर जमा करावे.
- दिलेल्या आर्थिक लक्षांकानुसार अंमलबजावणी करावी.

९.५ शेतकरी उत्पादक संघ/कंपनी (FPO/FPC) साठी बीज प्रक्रिया प्रकल्प : उत्पादित बियाण्यावर प्रक्रिया करून दर्जेदार बियाणे उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने प्रमाणित बियाणे उत्पादन करणाऱ्या शेतकरी उत्पादक संघ/कंपनी FPO/FPC यांना बीज प्रक्रिया प्रकल्प उभारणी करण्यासाठी (यंत्रसामुग्री व बांधकामासाठी) प्रत्यक्ष खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. १०.०० लाख यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल. सदर बाब बँक कर्जाशी निगडित असून लाभार्थ्यांने शेतकरी उत्पादक संघ/कंपनी(FPO/FPC) ने बँकेकडे प्रकल्प सादर करावा. बँकेने कर्ज मंजूर केल्यानंतर संबंधित शेतकरी उत्पादक संघ/कंपनी(FPO/FPC) सदर बाबीच्या लाभास पात्र राहिल. तालुका कृषी अधिकारी यांनी अशा शेतकरी उत्पादक संघ/कंपनी(FPO/FPC) चे अर्ज पूर्वसंमतीकरिता जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी यांच्याकडे सादर करावेत. जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी यांनी संमती दिल्यानंतर संबंधित लाभार्थ्यांस कार्यारंभ आदेश द्यावेत. बँक प्रतिनिधी व मंडळ कृषी अधिकारी यांच्या संयुक्त मोका तपासणी अहवालाच्या आधारे लाभार्थ्यांस देय होणारे अनुदान त्याच्या बँक खात्यावर वर्ग करावे. दिलेल्या लक्षांकानुसार अंमलबजावणी करावी

९.६ **स्पायरल सेपरेटर** : धान्याची प्रतवारी करण्यासाठी स्पायरल सेपरेटरची उपयुक्तता आहे. स्पायरल सेपरेटरसाठी किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.६००० यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहिल. जिल्हानिहाय दिलेल्या लक्षांकानुसार शासनमान्य पुरवठादार संस्थेमार्फत स्पायरल सेपरेटर वितरीत करावेत.

९.७ **राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान २०१५-१६ पिकस्पर्धा पारितोषिक** : राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत निवडण्यात आलेले जिल्हे व पिकांमध्ये पीक प्रात्यक्षिके राबविणाऱ्या शेतकऱ्यांना प्रोत्साहन देण्यासाठी पिकस्पर्धा या बाबीचा समावेश करण्यात आलेला आहे. याअंतर्गत जिल्हास्तरावर प्रथम पारितोषिक रु. १००००/- , द्वितीय पारितोषिक रु. ७०००/- व तृतीय पारितोषिक रु. ५०००/- याप्रमाणे प्रतीजिल्हा प्रती पीक रु. २२०००/- प्रमाणे राअसुअ भात अंतर्गत ८ जिल्ह्यांसाठी रु. १.७६ लाख, राअसुअ गहू अंतर्गत ३ जिल्ह्यांसाठी रु. ०.६६ लाख, आणि राअसुअ कडधान्य अंतर्गत ३१ जिल्ह्यांसाठी रु. ६.८२ लाख तरतूद करण्यात येत आहे.

जिल्हातील पीक प्रात्यक्षिक प्रकल्पातूनच स्पर्धेसाठी इच्छुक लाभार्थ्यांचे अर्ज उपविभागीय कृषी अधिकारी यांच्या मार्फत जिल्हा स्तरावर संकलित करावेत. किमान १० अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी यांनी जिल्हास्तरीय स्पर्धा घोषित करावी. जिल्हास्तरीय स्पर्धा समिती गठीत करणे, पीक कापणी करणे व स्पर्धेचा निकाल घोषित करणे यासाठी कृषी विभागाच्या पिकस्पर्धा बाबतच्या मार्गदर्शक सूचनानुसार कार्यवाही करावी. पीक स्पर्धा पारितोषिक वितरण जिल्हास्तरीय कार्यकारी समितीच्या व पंचायतराज पदाधिकारी यांच्या उपस्थितीत करावी.

१०. इतर नाविन्यपूर्ण बाबी

१०.१ अशासकीय संस्थामार्फत पीक प्रात्याक्षिके

दुर्गम भागामधील गरीब शेतकऱ्यांचे उत्पादनात वाढ करण्याच्या अनुषंगाने भात/ कडधान्य उत्पादक शेतकऱ्यांना सुधारित तंत्रज्ञानाबाबत मार्गदर्शन करण्यासाठी अशासकीय संस्थामार्फत प्रात्यक्षिक प्रकल्प राबवावयाची आहेत. यासाठी कृषी विज्ञान केंद्र किंवा किमान ३ वर्षे कृषीविषयक/ ग्रामीण विकास क्षेत्रात दुर्गम/ मागासलेल्या भागात यशस्वीपणे शेतविषयक कार्यरत असलेल्या अशासकीय संस्थांना आवाहन करावे. इच्छुक संस्थांकडून पिकनिहाय प्रात्यक्षिक प्रकल्प आराखडे प्राप्त करून घेऊन पात्र प्रकल्पांना जिल्हास्तरीय राअसुअ कार्यकारी समितीने मान्यता प्रदान करावी. प्रात्यक्षिकासाठीचे नियमित हेक्टरी मापदंड व तंत्रज्ञान/निविष्ठा पॅकेज लागू राहतील. जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी यांनी प्रात्यक्षिकासाठी आवश्यक निविष्ठा संबंधित संस्थाना उपलब्ध कराव्यात. आवश्यकतेनुसार येणारी लोकवाट्याची रक्कम जमा करण्याची जबाबदारी संस्था व कृषी विभाग यांची संयुक्तपणे राहिल. प्रात्यक्षिकाचा उत्पादनासह अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर संबंधित संस्थेस प्रशासकीय खर्च म्हणून प्रात्यक्षिकाच्या प्रत्यक्ष खर्चाच्या १० टक्के रक्कम तात्काळ अदा करावी. जिल्हातील संस्थांची निवड करताना मागील ३ वर्षांचे लेखा परीक्षण झाल्याची खात्री करावी. निविष्ठा पॅकेज मधील मनुष्यबळ विकास बाबी अंतर्गत शास्त्रज्ञ / तज्ञांच्या भेटीसाठी देय असलेली तरतूद संबंधित संस्थेच्या किंवा संस्थेने निमंत्रित केलेल्या तज्ञांच्या भेटीसाठी खर्च करावी.

१०.२ भाडे तत्वावर औजारे घेण्यासाठी अर्थसहाय्य

सदर बाबीचे अनुदान फक्त सेवा पुरवठादारांनाच देय राहिल. जिल्ह्यामध्ये ज्या शेतकरी/गट/संस्थाकडे ट्रॅक्टर/ट्रॅक्टरचलित औजारे / स्वयंचलित यंत्रे भाड्याने देण्यासाठी उपलब्ध आहेत अशा शेतकरी/गट/संस्था यांची सेवा पुरवठादार म्हणून आत्मा यंत्रणेकडे नोंदणी करावी. यापूर्वी नोंदणी झालेले व नव्याने नोंदणी केलेले सेवा पुरवठादाराकडून पिकाची पूर्वमशागत, लागवड, आंतर मशागत, कापणी, मळणी इ. कामांसाठी भाडे तत्वावर औजारे घेण्यासाठी खालीलप्रमाणे अर्थसहाय्य देय राहिल.

राअसुअ भात : नागरणी/ चिखलणी, पुनर्लागवड, यंत्राद्वारे कापणी/ रिपिंग, मळणी साठी रु.१५०० प्रती हेक्टर अनुदान देय राहिल.

राअसुअ गहू : नागरणीसाठी रु.१५०० प्रती हेक्टर ,वखरणीसाठी रु.१००० प्रती हेक्टर व मळणीसाठी रु.१५०० प्रती हेक्टर अनुदान देय राहिल.

राअसुअ कडधान्ये : बिबिएफ प्लान्टर द्वारे पेरणी साठी रु.१५०० प्रती हेक्टर, कापणी साठी रु.१५०० प्रती हेक्टर अनुदान व मळणी साठी रु.१००० प्रती हेक्टर अनुदान देय राहिल.

१०.३ अधिक उत्पादनक्षम क्षेत्रामध्ये विशेष प्रकल्प

अधिक उत्पादनक्षम क्षेत्रामध्ये विशेष प्रकल्पासाठी १२ व्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये राष्ट्रीय स्तरावर रु. ६०० कोटी तरतूद ठेवण्यात आली असून या अंतर्गत प्रति हेक्टर रु ५०,०००/- मापदंडा नुसार रु. १० कोटी खर्च मर्यादेत क्षारपड व चोपण जमीन सुधारणा प्रकल्प व हवामान बदलामुळे होणाऱ्या परीणामांना तोंड देण्यासाठी उष्णता प्रतिरोधक वाणाचे प्रात्यक्षिक, संरक्षित सिंचनासाठी सूक्ष्म सिंचनास प्रोत्साहन यासारखे प्रकल्प घेण्यात येणार आहेत. यासाठी निवडण्याचे क्षेत्र हे इतर कोणत्याही विकास योजने अंतर्गत समाविष्ट नसावे. यासाठीचे प्रस्ताव जिल्हा स्तरीय समिती मार्फत सादर करण्यात यावेत.

योजनेतील मंजूर लक्षांकास अनुसरून आयुक्तालय स्तरावरून बाबनिहाय दिलेल्या लक्षांकानुसार योजनेची अंमलबजावणी वेळीस करावयाची आहे. कोणत्याही परिस्थितीत क्षेत्रिय स्तरावरून बाब बदल करणेत येऊ नये व चालू वर्षी बाब बदलास मान्यता दिली जाणार नाही.

११. अभियान अंमलबजावणीसाठी तपासणी :-

विविध स्तरावर खर्चाच्या तपासणीची टक्केवारी खालीलप्रमाणे राहिल.

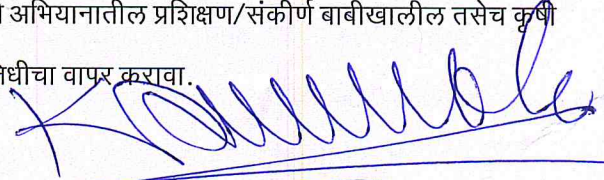
अ.क्र.	स्तर	टक्केवारी
१	विभागीय कृषि सहसंचालक	०.५
२	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	१
३	उपविभागीय कृषि अधिकारी	५
४	तालुका कृषि अधिकारी	२५
५	मंडल कृषि अधिकारी	५०
६	कृषिपर्यवेक्षक/ कृषिपर्यवेक्षक	१००

प्रत्येक महिन्यात विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी किमान एका प्रकल्पाला भेट दयावी, जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी ३ प्रकल्पांना भेट दयावी. कृषि उपसंचालक यांनी त्यांचे कार्यक्षेत्रातील ५० टक्के प्रकल्पांना भेटी दयाव्यात. भेट देणाऱ्या अधिकाऱ्यांनी निविष्ठा पुरवठा व इतरकार्यक्रमांचा आढावा घ्यावा. भेट नोंदवहीमध्ये तशी नोंद करावी व शेऱ्यामध्ये सूचना लिहाव्यात.

१२. अभियानाचे सनियंत्रण व मूल्यमापन

१. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान अंतर्गत - भात, गहु, कडधान्य व भरडधान्य कार्यक्रमांमध्ये निवडलेल्या लाभार्थ्यांची माहिती केंद्रशासनाच्या <http://www.nfsm.gov.in> या वेबसाईटवर MIS अंतर्गत ऑनलाईन भरावी.
२. अभियानाच्या मासिक प्रगतीचा अहवाल आयुक्तालयाने विहित केलेल्या प्रपत्रात दर महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत सादर करावा
२. संकेतस्थळावरती माहिती भरणे अनिवार्य असल्यामुळे अपूर्ण माहिती असल्यास पुढील निधीची तरतुद केली जाणार नाही याची नोंद घेण्यात यावी.
३. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियाना अंतर्गत गावनिहाय वाटप केलेल्या निविष्ठा, प्रात्यक्षिके व इतर दिलेले लाभ याबाबतची माहिती लाभार्थ्यांची यादीसह ग्रामपंचायतकडे पाठवून सदरील माहिती ग्रामसभेत जाहीर करावी.
४. अभियानांतर्गत राबविलेल्या सर्व घटकांमुळे प्रकल्प क्षेत्रातील पिकांच्या उत्पादकतेवर दिसून आलेल्या परिणामांचे मूल्यमापन करून त्याबाबतचा सविस्तर अहवाल उपविभागीय कृषी अधिकारी यांनी हंगामाच्या अखेरीस आयुक्तालयास सादर करावा.
५. अभियानांतर्गत शेतकऱ्यांनी/गटांनी उत्कृष्टपणे राबविलेल्या कार्यक्रमाच्या यशोगाथा छापील/डिजिटल स्वरूपात तयार करून आयुक्तालयास सादर कराव्यात. यासाठी अभियानातील प्रशिक्षण/संकीर्ण बाबीखालील तसेच कृषी विभागाने इतर योजनांमध्ये उपलब्ध करून दिलेल्या निधीचा वापर करावा.

सोबत :- वरीलप्रमाणे

कृषी संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण)
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

प्रत-

१. मा.अपर मुख्य सचिव (कृषि व पणन), मंत्रालय, मुंबई-३२ यांना माहितीस्तव सविनय सादर
  २. मा. कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे
  ३. मा.व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य पणन महामंडळ, मुंबई
  ४. मा.व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ, राजन हाऊस, तिसरा मजला, प्रभादेवी, मुंबई-६५
- जिल्हानिहाय पुरवठा आदेशानुसार निविष्ठांच्या पुरवठ्याचे तात्काळ नियोजन करून वेळेत पुरवठा करणे तसेच सुधारित कृषि औजारांच्या व्यापक प्रसिद्धीसाठी जिल्हानिहाय प्रात्यक्षिकांचे आयोजन करणे यासाठी संबंधिताना सूचना दयाव्यात ही विनंती.

५.मा.व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ महाबीज भवन, कृषिनगर, अकोला-४४४१०४ /विभागीय व्यवस्थापक, राष्ट्रीय बीज निगम, मार्केट यार्ड, पुणे. /विभागीय विक्री व्यवस्थापक, हिंदुस्तान इन्सेक्टीसाइड लि. एफ २२, एमआयडीसी. फेज २, मलकापूर, अकोला

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी तालुका निहाय निश्चित केलेल्या लक्षांकानुसार पुरवठादार संस्थांनी त्या तालुक्यातील आपल्या अधिकृत वितरकांकडे प्रमाणित बियाणे उपलब्ध करून द्यावे व वाणनिहाय किती बियाणे उपलब्ध करून देण्यात आलेले आहे याची वितरकनिहाय माहिती संबंधित तालुका कृषि अधिकारी व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना द्यावी.

आपल्या वितरकांकडे दर्शनी भागावर राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान अंतर्गत प्रमाणित बियाणे अनुदानावर उपलब्ध असल्याचा फलक लावावा. तसेच वाणनिहाय दर, अनुदान व अनुदान वजा जाता पॅकींगनिहाय येणारी किंमत याची माहिती संबंधित वितरकाने फलकावर प्रदर्शित करणे आवश्यक आहे.

बियाणे घेण्यास येणाऱ्या शेतकऱ्याचे नाव, गाव, गट क्रमांक, क्षेत्र याबाबतची माहिती घेऊन व त्याची खात्री करून संबंधित वितरकांनी अनुदान वजा जाता येणारी किंमत घेऊन शेतकऱ्याला जास्तीत जास्त ५ हेक्टरच्या मर्यादेत बियाणे वितरीत करावे. कोणत्याही परीस्थितीत अनुदान वजा जाता शेतकऱ्याकडून वसूल करावयाची रक्कम कृषि विभागाकडून दिली जाणार नाही याची नोंद घ्यावी. ती रक्कम शेतकऱ्याकडून वसूल करण्याची जबाबदारी पुरवठादार संस्थांच्या वितरकांची राहिल.

आपल्या जिल्हा विपणन अधिकाऱ्यांना बियाणे वाटपाचे सनियंत्रण करण्याच्या सुचना आपल्या स्तरावरून देण्यात याव्यात. बियाण्याचे वाटप शेतकऱ्यांनाच होईल याबाबतची खात्री करण्यात यावी.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान लघुप्रकल्पामध्ये जिल्हानिहाय वाटप करावयाचे बियाणे पुरवठादार संस्थांच्या वितरकामार्फत मंडळ कृषि अधिका-यांनी त्यांना दिलेल्या शेतकऱ्यांच्या यादयानुसार त्या यादीमधील शेतकऱ्यांना करावयाचे आहे. त्याबाबतच्या सुचना संबंधित वितरकांना पुरवठादार संस्थांनी द्याव्यात.

६. मा. जिल्हाधिकारी तथा अध्यक्ष, जिल्हास्तरीय अन्न सुरक्षा अभियान कार्यकारी समिती , सर्व

७. मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, सर्व

८. मा.संशोधन संचालक, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी, जिल्हा-अहमदनगर.

९. मा.संशोधन संचालक, डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला.

१०. मा.संशोधन संचालक, डॉ.बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली

११. मा.संशोधनसंचालक, वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी

१२. विभागीय कृषि सहसंचालक, सर्व

उपरोक्त दिलेल्या सूचना नुसार आपल्या विभागात कार्यक्रमाचे सनियंत्रण करावे.

१३. प्रकल्प संचालक, आत्मा , सर्व

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान पीक प्रात्यक्षिक पॅकेज प्रति हेक्टर सन २०१५-१६

पीक- सुधारित भात - श्री पध्दत /यांत्रिकी पद्धतीने पुर्नलागवड

भात-१

अ.क्र.	बाब	निविष्ठा	उच्चतम मर्यादा	परीमाण	एकूण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा	शेरा
१	बियाणे	प्रमाणित बियाणे	महाबिज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	२० किलो प्रति हेक्टर	१००	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
२	जैविक खते	AZO & PSB, Azolla,BGA	३००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	३००	आवश्यक असल्यास	
३	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन	सूक्ष्ममूलद्रव्ये:- Znso4	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
४	एकात्मिक किड व्यवस्थापन	Pheromone Traps	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
		Diathane M-45					
		Buprofezin 25%SC(for BPH)					
		Cartap Hydrochloride 4%G					
		Acephate-75%					
COC+Streptomycin Sulphate(for BLB)							
५	तणनाशके	Butachlore(50EC)/ Benthocarb (50EC)/ pyrazosulfuron ethyle 10%WP	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
६	भाडे तत्वावर औजारे	(चिखलणी/यांत्रिकी पद्धतीने पुर्नलागवड)	१५००	हे	१५००	आवश्यक असल्यास	
७	मानव संसाधन विकास	अ. शेतीदिन	२५०		२५०	--	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	--	
		क. शास्त्रज्ञ भेट व सल्ला	३००		३००	--	
एकूण					५०००		

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ५०००/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान पीक प्रात्यक्षिक पॅकेज प्रति हेक्टर सन २०१५-१६

पीक- संकरित भात - श्री पध्दत

भात-२

अ.क्र.	बाब	निविष्ठा	उच्चतम मर्यादा	परीमाण	एकूण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा	शेरा
१	बियाणे	प्रमाणित बियाणे	महाबिज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	१५ किलो प्रति हेक्टर	२७००	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
२	जैविक खते	AZO & PSB, Azolla,BGA	३००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	३००	आवश्यक असल्यास	
३	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन	सूक्ष्ममूलद्रव्ये:- Znso4	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
४	एकात्मिक किड व्यवस्थापन	Pheromone Traps	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
		Diathane M-45					
		Buprofezin 25%SC(for BPH)					
		Cartap Hydrochloride 4%G					
		Acephate-75%					
COC+Streptomycin Sulphate(for BLB)							
५	तणनाशके	Butachlore(50EC)/ Benthocarb (50EC)/ pyrazosulfuron ethyle 10%WP	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
६	भाडे तत्वावर औजारे	(चिखलणी/यांत्रिकी पद्धतीने पुर्नलागवड)	१५००	हे	१५००	आवश्यक असल्यास	
७	मानव संसाधन विकास	अ. शेतीदिन	२५०		२५०	--	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	--	
		क. शास्त्रज्ञ भेट व सल्ला	३००		३००	--	
एकूण					६८००		

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ६८००/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान पीक पध्दतीवर आधारित प्रात्यक्षिक पॅकेज प्रति हेक्टर सन २०१५-१६

पीक पध्दतीवर आधारित पीक प्रात्यक्षिके भात + तुर नंतर हरभरा

भात - श्री पध्दत

भात-३

अ.क्र.	बाब	निविष्ठा	उच्चतम मर्यादा	परीमाण	एकुण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा	शेरा
१	बियाणे(मुख्य पीक)	प्रमाणित बियाणे	महाविज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	२० किलो प्रति हेक्टर	१००	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
२	जैविक खते	PSB, Azolla, BGA	३००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	३००	आवश्यक असल्यास	
३	बियाणे- Tur on Rice bunds	तुर	१२५	१ किलो प्रति हेक्टर	१२५	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
४	Seed sequence crop	हरभरा	महाविज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	८० किलो प्रति हेक्टर	५२००	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
		Biofertilizer Rhizo & PSB	३००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	३००	आवश्यक असल्यास	
५	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन	सूक्ष्ममूलद्रव्ये:- : Znso4, Feso4, Boron	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
६	एकात्मिक किड व्यवस्थापन (For Base Crop and sequence crop)	Pheromone Traps Azadirachtin Carbendanzim HaNPV, Choropyriphos	१०००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	१०००	आवश्यक असल्यास	
७	तणनाशके	शिफारशीनुसार	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
८	भाडे तत्वावर औजारे	(चिखलणी/यांत्रिकी पध्दतीने पुर्नलागवड)	१५००	प्रति हेक्टर	१५००	आवश्यक असल्यास	
९	मानव संसाधन विकास	अ. शेतीदिन	२५०		२५०	--	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	--	
		क. शास्त्रज्ञ भेट व सल्ला	३००		३००	--	
एकुण					१११२५		

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाविजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. १११२५/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणदाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान पीक पध्दतीवर आधारित प्रात्यक्षिक पॅकेज प्रति हेक्टर सन २०१५-१६

पीक पध्दतीवर आधारित पीक प्रात्यक्षिके भात + तुर नंतर लाखोळी

भात-४

अ.क्र.	बाब	निविष्ठा	उच्चतम मर्यादा	परीमाण	एकुण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा	शेरा
१	बियाणे(मुख्य पीक)	प्रमाणित बियाणे	महाविज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	२० किलो प्रति हेक्टर	१००	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
२	जैविक खते	PSB, Azolla, BGA	३००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	३००	आवश्यक असल्यास	
३	बियाणे- Tur on Rice bunds	तुर	१२५	१ किलो प्रति हेक्टर	१२५	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
४	Seed sequence crop	लाखोळी बियाणे	महाविज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	३५ किलो प्रति हेक्टर	२२७५	--	100% Assistance
		Biofertilizer Rhizo & PSB	३००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	३००	आवश्यक असल्यास	
५	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन	सूक्ष्ममूलद्रव्ये:- : Znso4, Feso4, Boron	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
६	एकात्मिक किड व्यवस्थापन (For Base Crop and sequence crop)	Pheromone Traps Azadirachtin Carbendanzim HaNPV, Choropyriphos	१०००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	१०००	आवश्यक असल्यास	
७	तणनाशके	शिफारशीनुसार	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
८	भाडे तत्वावर औजारे	(चिखलणी/यांत्रिकी पध्दतीने पुर्नलागवड)	१५००	प्रति हेक्टर	१५००	आवश्यक असल्यास	
९	मानव संसाधन विकास	अ. शेतीदिन	२५०		२५०	--	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	--	
		क. शास्त्रज्ञ भेट व सल्ला	३००		३००	--	
एकुण					८२००		

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाविजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ८२००/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणदाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान पीक प्रात्यक्षिक पॅकेज प्रति हेक्टर सन २०१५-१६

पीक- गहू

गहू - १

अ.क्र.	बाब	निविष्ठा	उच्चतम मर्यादा	परीमाण	एकुण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा	शेरा
१	बियाणे	प्रमाणित बियाणे	महाबिज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	१०० किलो प्रति हेक्टर	३५००	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
२	जैविक खते	Azotobactor & PSB	३००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	३००		
३	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन	सूक्ष्ममूलद्रव्ये:- Znso4 FeSo4,Boron	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
४	एकात्मिक किड व्यवस्थापन (Pest,Disease & rodent control)	Quinolphos 25EC, COC, Mancozeb, DM-45, Zinc Phosphide	१०००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	१०००	आवश्यक असल्यास	
५	तणनाशके	2,4-D Sodium Salt/ Metsulfuron methyl	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
६	मानव संसाधन विकास	अ. शेतीदिन	२५०		२५०	--	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	--	
		क. शास्त्रज्ञ भेट व सल्ला	३००		३००	--	
Total					६६००		

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ६६००/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान पीक पध्दतीवर आधारित प्रात्यक्षिक पॅकेज प्रति हेक्टर सन २०१५-१६

पीक पध्दतीवर आधारित पीक प्रात्यक्षिके - ख. ज्वारी नंतर गहू

गहू - २

अ.क्र.	बाब	निविष्ठा	उच्चतम मर्यादा	परीमाण	एकुण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा	शेरा
१	बियाणे(मुख्य पीक)	प्रमाणित बियाणे	महाबिज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	१०० किलो प्रति हेक्टर	३५००	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
२	जैविक खते (गहू पीक)	Azobactor PSB	३००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	३००		
३	बियाणे(खरीप पीक)	खरीप ज्वारी	महाबिज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	१० किलो प्रति हेक्टर	७००	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
४	जैविक खते (खरीप ज्वारी)	Tricoderma&PSB	३००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	३००	आवश्यक असल्यास	
५	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन	Micronutrent,ZnSo4/FeSo4 Boron	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
६	एकात्मिक किड व्यवस्थापन (खरीप ज्वारी)	Imidachloprid 70 WS/ Quinolphos 25EC/carbendazim/DM-45	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
७	एकात्मिक किड व्यवस्थापन (गहू)	Quinolphos 25EC, COC, Mancozeb, DM-45, Zinc Phosphide	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
८	भाडे तत्वावर औजारे	Hiring of BBF Machinery/Seed drill	१५००	हे	१५००	आवश्यक असल्यास	
९	मानव संसाधन विकास	अ. शेतीदिन	२५०		२५०	--	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	--	
		क. शास्त्रज्ञ भेट व सल्ला	३००		३००	--	
एकुण					८६००		

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ८६००/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान पीक पध्दतीवर आधारित प्रात्यक्षिक पॅकेज प्रति हेक्टर सन २०१५-१६

पीक पध्दतीवर आधारित पीक प्रात्यक्षिके - ख. संकरित बाजरी नंतर गहू

गहू - ३

अ.क्र.	बाब	निविष्ठा	उच्चतम मर्यादा	परीमाण	एकुण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा	शेरा
१	बियाणे(मुख्य पीक)	प्रमाणित बियाणे	महाविज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	१०० किलो प्रति हेक्टर	३५००	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
२	जैविक खते (गहू पीक)	Azobactor PSB	३००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	३००		
३	बियाणे(खरीप पीक)	ख. संकरित बाजरी	महाविज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	४ किलो प्रति हेक्टर	६००	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
४	जैविक खते (ख. संकरित बाजरी)	Tricoderma&PSB	३००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	३००	आवश्यक असल्यास	
५	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन	Micronutrient,ZnSo4/FeSo4 Boron	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
७	एकात्मिक किड व्यवस्थापन (गहू)	Quinolphos 25EC, COC, Mancozeb, DM-45, Zinc Phosphide	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
८	भाडे तत्वावर औजारे	hiring of BBF Machinery	१५००	हे	१५००	आवश्यक असल्यास	
९	मानव संसाधन विकास	अ. शेतीदिन	२५०		२५०	--	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	--	
		क. शास्त्रज्ञ भेट व सल्ला	३००		३००	--	
एकुण					८०००		

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ८०००/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान पीक पध्दतीवर आधारित प्रात्यक्षिक पॅकेज प्रति हेक्टर सन २०१५-१६

पीक पध्दतीवर आधारित पीक प्रात्यक्षिके - ख. सोयाबिन नंतर गहू

गहू - ४

अ.क्र.	बाब	निविष्ठा	उच्चतम मर्यादा	परीमाण	एकुण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा	शेरा
१	बियाणे(मुख्य पीक)	प्रमाणित बियाणे	महाविज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	१०० किलो प्रति हेक्टर	३५००	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
२	जैविक खते (गहू पीक)	Azobactor PSB	१००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	१००		
३	Seed sequence crop	ख. सोयाबिन	महाविज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	५० किलो प्रति हेक्टर	४०००	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
४	जैविक खते (ख. सोयाबिन)	Rhizobium,&PSB	३००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	३००	आवश्यक असल्यास	
५	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन	Micronutrient,ZnSo4/FeSo4 Boron	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
		Gypsum/ Sulphur 90WG	७५०		७५०		
६	एकात्मिक किड व्यवस्थापन (ख. सोयाबिन)	Imedacholoroprid 200 SL	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
		Indoxacarb 15.8 EC					
७	एकात्मिक किड व्यवस्थापन (गहू)	Quinolphos 25EC, COC, Mancozeb, DM-45, Zinc Phosphide	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
८	भाडे तत्वावर औजारे	hiring of BBF Machinery	१५००	हे	१५००	आवश्यक असल्यास	
९	मानव संसाधन विकास	अ. शेतीदिन	२५०		२५०	--	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	--	
		क. शास्त्रज्ञ भेट व सल्ला	३००		३००	--	
एकुण					१२४५०		

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. १२४५०/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान पीक प्रात्यक्षिक पॅकेज प्रति हेक्टर सन २०१५-१६

पीक- सुग

कडधान्य -१

अ.क्र.	बाब	निविष्ठा	उच्चतम मर्यादा	परीमाण	एकूण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा	शेरा
१	बियाणे	प्रमाणित बियाणे	महाबिज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	१५ किलो प्रति हेक्टर	१६५०	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
२	जैविक खते	Rhizo&PSB/ Trichoderma or Pseudomonas fluoresence	३००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	३००	आवश्यक असल्यास	
३	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन	सूक्ष्ममुलद्रव्ये:- Znso4, Feso4, Boron	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
		जिप्सम / सल्फर 90 WDG	७५०		७५०	आवश्यक असल्यास	
४	एकात्मिक किड व्यवस्थापन	NSE 5% , Methyl parathion 2% dust, Sulphur 80 WP Phorate 10 G (Stem fly & Jassids)	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
५	तणनाशके	Pendimethalin 30EC, Quizolphos ethylene 5EC	५००		५००	आवश्यक असल्यास	
६	मानव संसाधन विकास	अ. शेतीदिन	२५०		२५०	--	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	--	
		क. शास्त्रज्ञ भेट व सल्ला	३००		३००	--	
एकूण एकंदर					५०००		

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ५०००/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान पीक प्रात्यक्षिक पॅकेज प्रति हेक्टर सन २०१५-१६

पीक- उडीद

कडधान्य -२

अ.क्र.	बाब	निविष्ठा	उच्चतम मर्यादा	परीमाण	एकूण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा	शेरा
१	बियाणे	प्रमाणित बियाणे	महाबिज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	१५ किलो प्रति हेक्टर	१५७५	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
२	जैविक खते	Rhizo&PSB/ Trichoderma or Pseudomonas fluoresence	३००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	३००	आवश्यक असल्यास	
३	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन	सूक्ष्ममुलद्रव्ये:- Znso4, Feso4, Boron	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
		जिप्सम / सल्फर 90 WDG	७५०		७५०	आवश्यक असल्यास	
४	एकात्मिक किड व्यवस्थापन	NSE 5% , Methyl parathion 2% dust, Sulphur 80 WP, Phorate 10 G (Stem fly & White fly)	500	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
५	तणनाशके	Pendimethalin 30EC, Quizolphos ethylene 5EC	500		५००	आवश्यक असल्यास	
६	मानव संसाधन विकास	अ. शेतीदिन	२५०		२५०	--	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	--	
		क. शास्त्रज्ञ भेट व सल्ला	३००		३००	--	
एकूण एकंदर					४९२५		

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ४९२५/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान पीक प्रात्यक्षिक पॅकेज प्रति हेक्टर सन २०१५-१६

पीक- तुर

कडधान्य -३

अ.क्र.	बाब	निविष्ठा	उच्चतम मर्यादा	परीमाण	एकुण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा	शेरा
१	बियाणे	प्रमाणित बियाणे	महाबिज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	१५ किलो प्रति हेक्टर	१८७५	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
२	जैविक खते	Rhizo&PSB/ Trichoderma or Pseudomonas fluoresence	३००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	३००	आवश्यक असल्यास	
३	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन	सूक्ष्ममुलद्रव्ये:- Znso4, Feso4, Boron	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
		जिप्सम / सल्फर 90 WDG	७५०		७५०	आवश्यक असल्यास	
४	एकात्मिक किड व्यवस्थापन	Azadiractin 1500 ppm, , HaNPV, Bt, Emamectin benzoate, Quinolphos 25EC, Diamethoate 30EC	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
		Pheroman trap with Lures	-		२००	आवश्यक असल्यास	
५	तणनाशके	Pendimethalin 30EC, Quizolphos ethylene 5EC	५००		५००	आवश्यक असल्यास	
६	मानव संसाधन विकास	अ. शेतीदिन	२५०		२५०	--	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	--	
		क. शास्त्रज्ञ भेट व सल्ला	३००		३००	--	
एकुण एकंदर					५४२५		

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ५४२५/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान पीक प्रात्यक्षिक पॅकेज प्रति हेक्टर सन २०१५-१६

पीक-हरभरा

कडधान्य -४

अ.क्र.	बाब	निविष्ठा	उच्चतम मर्यादा	परीमाण	एकुण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा	शेरा
१	बियाणे	प्रमाणित बियाणे	महाबिज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	८० किलो प्रति हेक्टर	५२००	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
२	जैविक खते	Rhizo&PSB/ Trichoderma or Pseudomonas fluoresence	३००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	३००	आवश्यक असल्यास	
३	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन	Foliar Spray of 2% Urea at flowering/pod formation		कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	१००	आवश्यक असल्यास	
४	एकात्मिक किड व्यवस्थापन	NSE 5 % , , HaNPV, Bt, Emamectin benzoate 5%SG, Quinolphos 1.5% Dust and Pheroman Trap with Lures	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
५	तणनाशके	Pendimethalin 30EC, Quizolphos ethyl 5EC	५००		५००	आवश्यक असल्यास	
६	मानव संसाधन विकास	अ. शेतीदिन	२५०		२५०	--	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	--	
		क. शास्त्रज्ञ भेट व सल्ला	३००		३००	--	
एकुण एकंदर					७४००		

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ७४००/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान आंतरपीक पध्दतीचे प्रात्यक्षिक पॅकेज प्रति हेक्टर सन २०१५-१६

पीक- खरीप ज्वारी व तुर

कडधान्य -५

अ.क्र.	बाब	निविष्ठा	उच्चतम मर्यादा	परीमाण	एकुण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा	शेरा
१	बियाणे (प्रमुख पीक)	ख. ज्वारी	महाबिज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	७ किलो प्रति हेक्टर	४९०	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
2	जैविक खते	Azospirillum/ Azotobacter & PSB	२००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	२००	आवश्यक असल्यास	
3	बियाणे (आंतरपीक)	तुर	महाबिज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	५ किलो प्रति हेक्टर	६२५	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
4	जैविक खते	Rhizobium, Tricoderma & PSB	१००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	१००	आवश्यक असल्यास	
5	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन	Micronutrient Znso4 Feso4 . Boron	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
6	अ. एकात्मिक किड व्यवस्थापन (प्रमुख पीक)	Trichogramma chilonis / Imidachlorid 70 WS/ Quinolphos 25EC	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
	अ. एकात्मिक किड व्यवस्थापन (आंतरपीक)	Azadiectin 1500 ppm, , HaNPV, Bt, Emamectin benzoate, Diamethoate 30EC	५००		५००		
7	मानव संसाधन विकास	अ. शेतीदिन	२५०		२५०	--	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	--	
		क. शास्त्रज्ञ भेट व सल्ला	३००		३००	--	
एकुण एकंदर					३७१५		

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ३७१५/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान आंतरपीक पध्दतीचे प्रात्यक्षिक पॅकेज प्रति हेक्टर सन २०१५-१६

पीक- सोयाबिन व तुर बीबीएफ प्लॅन्टर च्या सहाय्याने

कडधान्य -६

अ.क्र.	बाब	निविष्ठा	उच्चतम मर्यादा	परीमाण	एकुण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा	शेरा
1	बियाणे (प्रमुख पीक)	सोयाबिन	महाबिज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	२० किलो प्रति हेक्टर	१६००	आवश्यक असल्यास	
	बियाणे (आंतरपीक)	तुर	महाबिज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	४ किलो प्रति हेक्टर	४८०	--	१०० टक्के अर्थसहाय्य
2	जैविक खते	i) Trichoderma (Tur)	३००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	३००	आवश्यक असल्यास	
		ii) Rhizobium (Soybean)					
		iii) Rhizobium (Tur)					
		iv) PSB (Both)					
3	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन	ZnSO4 Boron	५००	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	५००	आवश्यक असल्यास	
4	एकात्मिक किड व्यवस्थापन (प्रमुख पीक व आंतरपीक)	i) Imidachloroprid 200 SL	८२०	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	८२०	आवश्यक असल्यास	
		ii) Dimethoate 30 EC					
		iii) Chlorpyrifos 20 EC					
		iv) Cypermethrin 25% EC					
		v) Dimethoate 30 EC					
5	भाडे तत्वावर औजारे	BBF Planter च्या सहाय्याने पेरणी	१५००		१५००		
5	मानव संसाधन विकास	अ. शेतीदिन	२५०		२५०	--	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	--	
		क. शास्त्रज्ञ भेट व सल्ला	३००		३००	--	
एकुण एकंदर					६०००		

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ६०००/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान आंतरपीक पध्दतीचे प्रात्यक्षिक पॅकेज प्रति हेक्टर सन २०१५-१६

कडधान्य -७

पीक- कापूस व मृग किंवा उडीद

अ.क्र.	बाब	निविष्ठा	उच्चतम मर्यादा	परीमाण	एकूण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा	शेरा
1	बियाणे (प्रमुख पीक)	कापूस	महाबिज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	१.५ किलो प्रति हेक्टर	2550	NA	
	बियाणे (आंतरपीक)	मृग / उडीद	महाबिज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	४ किलो प्रति हेक्टर	560	NA	१०० टक्के अर्थसहाय्य
2	जैविक खते	i) Azatobactor (Cotton)	300.00	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	300.00	आवश्यक असल्यास	
		ii) Rhizobium (Moong / Udid)					
		iii) PSB (Both)					
3	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन	i) ZnSO4	500.00	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	500	आवश्यक असल्यास	
		ii) MgSO4					
4	एकात्मिक किड व्यवस्थापन (प्रमुख पीक व आंतरपीक)	i) Imedacholoroprid 200 SL	-	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	690	आवश्यक असल्यास	
		ii) Choropyriphos 20 EC					
		iii) Spinosad 45 SE					
		iv) HNPV (500 LE)					
5	मानव संसाधन विकास	अ. शेतीदिन	२५०		२५०	--	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	--	
		क. शास्त्रज्ञ भेट व सल्ला	३००		३००	--	
एकूण एकंदर					५४००		

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ५४००/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान आंतरपीक पध्दतीचे प्रात्यक्षिक पॅकेज प्रति हेक्टर सन २०१५-१६

कडधान्य -८

पीक - ऊस व हरभरा

अ.क्र.	बाब	निविष्ठा	उच्चतम मर्यादा	परीमाण	एकूण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा	शेरा
1	Set Treatment (base crop)	Malathion	300	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	300	आवश्यक असल्यास	
		Bavistin					
		Acetobactor					
		PSB					
2	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन	Micronutrient Znso4 Feso4 . MgSO4, Boron	500	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	500	आवश्यक असल्यास	
3	बियाणे (आंतरपीक)	हरभरा	महाबिज / NSC यांचे अंतिम दरानुसार	४० किलो प्रति हेक्टर	2600	NA	१०० टक्के अर्थसहाय्य
4	जैविक खते	Rhizo&PSB/ Trichoderma or Pseudomonas fluoresence	300	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	300	आवश्यक असल्यास	
5	अ. एकात्मिक किड व्यवस्थापन (प्रमुख पीक)	Chlorpyriphos/ Phorate 10G	500	कृषि विद्यापिठाच्या शिफारशीनुसार	500	आवश्यक असल्यास	
		Diamethoate					
6	मानव संसाधन विकास	ब. एकात्मिक किड व्यवस्थापन (आंतरपीक)					
		Bt/HaNPV					
		अ. शेतीदिन	२५०		२५०	--	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	--	
		क. शास्त्रज्ञ भेट व सल्ला	३००		३००	--	
एकूण एकंदर					५०००		

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ५०००/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत भरडधान्य उत्पादन कार्यक्रम

पीक प्रात्यक्षिक निविष्ठा किट / हेक्टर- २०१५-१६

खरीप ज्वारी

अनुदान मर्यादा (रु. ३३००/हेक्टर)

भरडधान्य -१

अ.क्र.	तपशिल	घटक	अनुदान मर्यादा (रु)	प्रमाण / घटक	एकुण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा
१	बियाणे	बियाणे	महाबीज अकोला यांच्या दरसूचीप्रमाणे	१० किलो /हेक्टर	७००	
२	जैविक खते	आझोस्फेरिअम / अझॅटोबॅक्टर / पीएसबी	१००	कृषी तज्ञांच्या शिफारसीनुसार	३००	
३	एकात्मिक खत व्यवस्थापन	सुक्ष्ममुलद्रव्य-झिंक सल्फेट, फेरस सल्फेट, बोरॉन	५००	कृषी तज्ञांच्या शिफारसीनुसार	५००	
४	भाडेतत्वावर कृषी औजारे वापरण्यास प्रोत्साहन	मशागत / नांगरणी / कुळवणी / कोळपणी / काढणी	१५००	हेक्टर	०	
५	एकात्मिक किड व्यवस्थापन	ट्रायकोडरमा / चिलोनीस / इमिडीयाक्लोप्रीड ७० डब्ल्यू एस / क्विनॉलफॉस २५ ई सी	५००	कृषी तज्ञांच्या शिफारसीनुसार	५००	
६	तणनाशक	अट्रॅझीन ५० डब्ल्यू. पी. / २-४ डी सोडिअम सॉल्ट ८० डब्ल्यू. पी.	५००		५००	
७	मनुष्यबळ विकास	अ. शेती दिन	२५०		२५०	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	
		क. तज्ञांचे मार्गदर्शन व प्रक्षेत्रास भेट	३००		३००	
एकुण					३३००	०

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ३३००/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.
- सदर प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी महत्तम अनुदान मर्यादा रु. ३३००/- आहे. उवरीत रक्कम लोकवाटा स्वरुपात जमा करून पुरवठादार संस्थेस अदा करण्यात यावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत भरडधान्य उत्पादन कार्यक्रम

पीक प्रात्यक्षिक निविष्ठा किट / हेक्टर- २०१५-१६

पिक - बाजरी

अनुदान मर्यादा रु. ३२००/ प्रति हेक्टर)

भरडधान्य -२

अ.क्र.	तपशिल	घटक	अनुदान मर्यादा (रु)	प्रमाण / घटक	एकुण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा
१	बियाणे	बियाणे	महाबीज अकोला यांच्या दरसूचीप्रमाणे	४ किलो / हेक्टर	६००	
२	जैविक खते	आझोस्फेरिअम / अझॅटोबॅक्टर / पीएसबी	१००	कृषी तज्ञांच्या शिफारसीनुसार	३००	
३	एकात्मिक खत व्यवस्थापन	सुक्ष्ममुलद्रव्य-झिंक सल्फेट, फेरस सल्फेट, बोरॉन	५००	कृषी तज्ञांच्या शिफारसीनुसार	५००	
४	भाडेतत्वावर कृषी औजारे वापरण्यास प्रोत्साहन	मशागत / नांगरणी / कुळवणी / कोळपणी / काढणी	१५००	हेक्टर	०	
५	एकात्मिक किड व्यवस्थापन	मेटॅलेक्स (बीज प्रक्रिया) डायमीथायट ३० ई सी	५००	कृषी तज्ञांच्या शिफारसीनुसार	५००	
६	तणनाशक	अट्रॅझीन ५० डब्ल्यू. पी. / २-४ डी सोडिअम सॉल्ट ८० डब्ल्यू. पी.	५००		५००	
७	मनुष्यबळ विकास	अ. शेती दिन	२५०		२५०	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	
		क. तज्ञांचे मार्गदर्शन व प्रक्षेत्रास भेट	३००		३००	
एकुण					३२००	०

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ३२००/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी आर सी लेबल क्लेमनुसार करावा.
- सदर प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी महत्तम अनुदान मर्यादा रु. ३२००/- आहे. उवरीत रक्कम लोकवाटा स्वरुपात जमा करून पुरवठादार संस्थेस अदा करण्यात यावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत भरडधान्य उत्पादन कार्यक्रम

पीक प्रात्यक्षिक निविष्ठा किट / हेक्टर- २०१५-१६

पिक : रागी/नागली

अनुदान मर्यादा (रु.२२७६/हेक्टर)

भरडधान्य -३

अ.क्र.	तपशिल	घटक	अनुदान मर्यादा (रु)	प्रमाण / घटक	एकुण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा
१	बियाणे	बियाणे	महाबीज अकोला यांच्या दरसूचीप्रमाणे	४ किलो / हेक्टर	१७६	
२	जैविक खते	आझोस्फेरिअम / अझोटोबॅक्टर / पीएसबी	१००	कृषी तज्ञांच्या शिफारसीनुसार	३००	
३	एकात्मिक खत व्यवस्थापन	सुक्ष्ममुलद्रव्य-झिंक सल्फेट, फेरस सल्फेट, बोरॉन	५००	कृषी तज्ञांच्या शिफारसीनुसार	५००	
४	भाडेतत्वावर कृषी औजारे वापरण्यास प्रोत्साहन	आंतरमशागत /बियाण्यासाठी वाफे तयार करणे / नांगरणी / कुळवणी / कोळपणी	५००	कृषी तज्ञांच्या शिफारसीनुसार	०	
५	एकात्मिक किड व्यवस्थापन	डायथेन एम ४५ / कॉपर ऑक्झी क्लोराईड	१५००	हेक्टर	५००	
६	मनुष्यबळ विकास	अ. शेती दिन	२५०		२५०	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	
		क. तज्ञांचे मार्गदर्शन व प्रक्षेत्रास भेट	३००		३००	
एकुण					२२७६	०

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. २२७६/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी
- सर्दर प्रात्यक्षिकांच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी महत्तम अनुदान मर्यादा रु. २२७६/- आहे. उवरीत रक्कम लोकवाटा स्वरुपात जमा करून पुरवठादार संस्थेस अदा करण्यात यावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत भरडधान्य उत्पादन कार्यक्रम

पीक प्रात्यक्षिक निविष्ठा किट / हेक्टर- २०१५-१६

पिक - मका

अनुदान मर्यादा रु. ६३५०/ प्रति हेक्टर

भरडधान्य -४

अ.क्र.	तपशिल	घटक	अनुदान मर्यादा (रु)	प्रमाण / घटक	एकुण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा
१	बियाणे	बियाणे	महाबीज अकोला यांच्या दरसूचीप्रमाणे	१५ किलो	३७५०	
२	जैविक खते	आझोस्फेरिअम / अझोटोबॅक्टर / पीएसबी	१००	कृषी तज्ञांच्या शिफारसीनुसार	३००	
३	एकात्मिक खत व्यवस्थापन	सुक्ष्ममुलद्रव्य-झिंक सल्फेट, फेरस सल्फेट, बोरॉन	५००	कृषी तज्ञांच्या शिफारसीनुसार	५००	
४	भाडेतत्वावर कृषी औजारे वापरण्यास प्रोत्साहन	आंतरमशागत /बियाण्यासाठी वाफे तयार करणे / नांगरणी / कुळवणी / कोळपणी / मळणी	१५००	हेक्टर	०	
५	एकात्मिक किड व्यवस्थापन	फोरेट १० ग्राम, डायमोथायट ३० ई सी, कार्बोफेन्थॉन ३ ग्राम	५००	कृषी तज्ञांच्या शिफारसीनुसार	५००	
६	तणनाशक	अट्रॅझीन ५० डब्ल्यू. पी. / २-४ डी सोडिअम सॉल्ट ८० डब्ल्यू. पी.	५००		५००	
७	मनुष्यबळ विकास	अ. शेती दिन	२५०		२५०	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	
		क. तज्ञांचे मार्गदर्शन व प्रक्षेत्रास भेट	३००		३००	
एकुण					६३५०	२६५०

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ६३५०/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी
- सर्दर प्रात्यक्षिकांच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी महत्तम अनुदान मर्यादा रु. ६३५०/- आहे. उवरीत रक्कम लोकवाटा स्वरुपात जमा करून पुरवठादार संस्थेस अदा करण्यात यावा.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत भरडधान्य उत्पादन कार्यक्रम

पीक प्रात्यक्षिक निविष्ठा किट / हेक्टर- २०१५-१६

पिक - रब्बी ज्वारी

प्रात्यक्षिकासाठी रक्कम रु. ३३००/-

भरडधान्य -५

अ.क्र.	तपशिल	घटक	अनुदान मर्यादा (रु)	प्रमाण / घटक	एकुण रक्कम (रु.)	लाभार्थी हिस्सा
१	बियाणे	बियाणे	महाबीज अकोला यांच्या दरसूचीप्रमाणे	१० किलो	७००	
२	जैविक खते	अॅझोस्फीरिलीअम/ अॅझोटोबॅक्टर/पीएसबी	१००	कृषी तज्ञांच्या शिफारसीनुसार	३००	
३	एकात्मिक खत व्यवस्थापन	सुक्ष्ममुलद्रव्य झिंक सल्फेट/फेरस/बोरॉन	५००	कृषी तज्ञांच्या शिफारसीनुसार	५००	
४	भाडेतत्वावर कृषी औजारे वापरण्यास प्रोत्साहन	मशागत/आंतरमशागत/नांगरणौ/कुळवणी/कोळपणी/काढणी व मळणी	१५००	हेक्टर	०	
५	एकात्मिक किड व्यवस्थापन	ट्रायकोडरमा चिलोनिस् / इमिडोक्लोरोफीड ७० डब्ल्यू एस/क्विनॉलफॉस २५ ई सी	५००	कृषी तज्ञांच्या शिफारसीनुसार	५००	
६	तणनाशक	अट्रॅझीन ५० डब्ल्यू. पी. / २-४ डी सोडिअम सॉल्ट ८० डब्ल्यू. पी.	५००		५००	
७	मनुष्यबळ विकास	अ. शेती दिन	२५०		२५०	
		ब. प्रशिक्षण व प्रशिक्षण साहित्य	२५०		२५०	
		क. तज्ञांचे मार्गदर्शन व प्रक्षेत्रास भेट	३००		३००	
	एकुण				३३००	०

टिप :

- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये बियाण्याचा दर अंदाजित असून बियाण्याचे अंतिम दर हे महाबीजच्या सन २०१५-१६ साठी मंजूर दरानुसार राहतील.
- पीक प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी अधिकतम मर्यादा रु. ३३००/- आहे.
- उपरोक्त निविष्ठा पॅकेजमध्ये विविध बाबी व अवजारांचे दर अंदाजित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने मान्य केलेले दर अंतिम राहतील.
- निविष्ठा पॅकेजमधील पीक संरक्षण बाबी उदाहरणादाखल दिल्या आहेत. त्यामध्ये स्थानिक परिस्थितीनुसार बदल करावयाचा असल्यास औषधाचा वापर पीक संरक्षणाच्या वेळापत्रकानुसार व सीआयबी
- सदर प्रात्यक्षिकाच्या १ हेक्टर क्षेत्रासाठी महत्तम अनुदान मर्यादा रु. ३३००/- आहे. उर्वरित रक्कम लोकवाटा स्वरूपात जमा करून पुरवठादार संस्थेस अदा करण्यात यावा.

(रक्कम रु. लाख)

अ.क्र.	बाब	अर्थसहाय्य दर	परीमाण	नाशिक		पुणे		सातारा		नागपूर		भंडारा		गोंदिया		चंद्रपूर		गडचिरोली		एकुण कार्यक्रम	
				भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक
	ब) पाण्याच्या कार्यक्षम वापरासाठी सिंचन साधने - पंपसंच	रु.१००००/- प्रति	संख्या	७०	७.००	८०	८.००	६०	६.००	८०	८.००	२४०	२४.००	२६१	२६.१०	२०४	२०.४०	२०५	२०.५०	१२००	१२०.००
	क) भाडे तत्वावर औजारे घेण्यासाठी अर्थसहाय्य																				
	i) नांगरणी / चिखलणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु. १५०० प्रति हेक्टर	हे.	२०	०.३०	२०	०.३०	२०	०.३०	२०	०.३०	६०	०.९०	६०	०.९०	५०	०.७५	५०	०.७५	३००	४.५०
	ii) लावणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु. १५०० प्रति हेक्टर	हे.	१०	०.१५	२०	०.३०	१०	०.१५	२०	०.३०	५०	०.७५	५०	०.७५	५०	०.७५	४०	०.६०	२५०	३.७५
	iii) यंत्राद्वारे पिक कापणी/काढणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु. १५०० प्रति हेक्टर	हे.	१०	०.१५	२०	०.३०	१०	०.१५	२०	०.३०	५०	०.७५	५०	०.७५	५०	०.७५	४०	०.६०	२५०	३.७५
	iv) मळणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु. १५०० प्रति हेक्टर	हे.	१०	०.१५	१०	०.१५	१०	०.१५	२०	०.३०	४०	०.६०	४०	०.६०	४०	०.६०	३०	०.४५	२००	३.००
	एकुण ४ क i) ते ४ क iv)				०.७५		१.०५		०.७५		१.२०		३.००		३.००		२.८५		२.४०		१५.००
	एकुण ४ अ) ते ४ क)				२५.११		३०.२२		२२.०५		२७.१८		७९.२३		८३.२२		६५.८६		६८.५२		४०१.३८
५	शेतकरी प्रशिक्षण	रु.१४००० / प्रशिक्षण	संख्या	१०	१.४०	२०	२.८०	१०	१.४०	१२	१.६८	५०	७.००	५०	७.००	३०	४.२०	४०	५.६०	२२२	३१.०८
	स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी																				
	अ) मशिनच्या सहाय्याने २० X २० X ३ मी. आकाराचे शेततळ्यासाठी अर्थसहाय्य (दि. १५/१०/१३ च्या जलसंधारण विभाग शासन निर्णयानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु. ४६१८७ प्रमाणे)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. २३०९४ यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	२	०.४६	२	०.४६	२	०.४६	२	०.४६	३	०.६९	३	०.६९	३	०.६९	३	०.६९	२०	४.६२
	ब) मशिनच्या सहाय्याने ३० X ३० X ३ मी. आकाराचे शेततळ्यासाठी अर्थसहाय्य (दि. १५/१०/१३ च्या जलसंधारण विभाग शासन निर्णयानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु. ११५७८४ प्रमाणे)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. ५७८९२ यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	२	१.१६	२	१.१६	२	१.१६	२	१.१६	४	२.३२	३	१.७४	३	१.७४	३	१.७४	२१	१२.१६
	क) सुरिया ब्रिकेट मशिनसाठी अर्थसहाय्य (प्रत्यक्ष किंमत रु. १.८० लाख)	किंमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ९०००० यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	२	१.८०	३	२.७०	२	१.८०	३	२.७०	८	७.२०	९	८.१०	७	६.३०	६	५.४०	४०	३६.००
	ड) २५० मे.टन क्षमतेच्या गोदाम बांधकामासाठी अर्थसहाय्य (राज्य PWD D.S.R. 2013-14 नुसार प्रत्यक्ष खर्च रु.२५.०० लाख)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. १२.५० लाख यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१	१२.५०	१	१२.५०	१	१२.५०	१	१२.५०	२	२५.००	२	२५.००	२	२५.००	२	२५.००	१२	१५०.००
	इ) पीक स्पर्धा (राज्य शासनाच्या पीक स्पर्धाबाबतच्या मार्गदर्शक सुचनानुसार रु. १००००, रु. ७००० व रु. ५००० अनुक्रमे १,२,३ क्रमांक उत्कृष्ट कार्य करणाऱ्या शेतकऱ्यांसाठी)	रु. २२०००/- प्रति जिल्हा	संख्या	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	८	१.७६
	एकुण ६ अ) ते ६ इ)				१६.१४		१७.०४		१६.१४		१७.०४		३५.४३		३५.७५		३३.९५		३३.०५		२०४.५४
७	दुर्गम भागात अशासकिय संस्थामार्फत पीक प्रात्यक्षिके राबविणे	रु. ५००० प्रति हेक्टर+ admin charges (10%)	हे.	१००	५.५०	१००	५.५०	१००	५.५०	१००	५.५०	१००	५.५०	१३०	७.१५	१००	५.५०	४००	२२.००	११३०	६२.१५
	एकुण एकंदर				१६६.९६		१९७.३७		१६०.००		२५६.०४		५९४.५६		६१४.३१		४९०.९४		५४५.९०		३०२६.९०

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान गहू सन २०१५-१६
राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान गहू - जिल्हानिहाय / बाबनिहाय भौतिक आर्थिक लक्षाक २०१५-१६

(रक्कम रु. लाख)

अ.क्र.	बाब	अर्थसहाय्य दर	परीमाण	सोलापूर		बीड		नागपूर		एकुण कार्यक्रम	
				भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	सुधारीत तंत्रज्ञानावर आधारित पीक प्रात्यक्षिके										
	अ) पीक प्रात्यक्षिके	रु. ६६००/- प्रति हेक्टर	हे.	७५०	४९.५०	६५०	४२.९०	६५०	४२.९०	२०५०	१३५.३०
	ब) पीक पध्दतीवर आधारित पीक प्रात्यक्षिके										
	i) ख. ज्वारी नंतर गहू	रु. ८६००/- प्रति हेक्टर	हे.	१००	८.६०	१००	८.६०	०	०.००	२००	१७.२०
	ii) ख. संकरीत बाजरी नंतर गहू	रु. ८०००/- प्रति हेक्टर	हे.	१००	८.००	१००	८.००	०	०.००	२००	१६.००
	iii) ख. सोयाबिन नंतर गहू	रु. १२४५०/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	२००	२४.९०	२००	२४.९०
	एकुण १ ब i) ते १ ब iii)				१६.६०		१६.६०		२४.९०		५८.१०
	एकुण १ अ ते १ ब				६६.१०		५९.५०		६७.८०		१९३.४०
२	प्रमाणित विधाने वितरण	रु. १०००/- प्रति क्विंटल	क्वि.	३७००	३७.००	३०००	३०.००	२९६०	२९.६०	९६६०	९६.६०
३	मृद व पीक संरक्षण व्यवस्थापन										
	अ) सूक्ष्ममुलद्रव्ये	रु. ५००/- प्रति हेक्टर	हे.	१६५०	८.२५	१३५०	६.७५	१३००	६.५०	४३००	२१.५०
	ब) पीक संरक्षण औषधे	रु. ५००/- प्रति हेक्टर	हे.	२२००	११.००	१८००	९.००	१८००	९.००	५८००	२९.००
	क) तणनाशक	रु. ५००/- प्रति हेक्टर	हे.	१६५०	८.२५	१३५०	६.७५	१३००	६.५०	४३००	२१.५०
	एकुण ३ अ ते ३ क				२७.५०		२२.५०		२२.००		७२.००
४	अ) सुधारीत कृषि औजार (as per NFSM/SMAM guidelines)										
	i) पावर खेपेप-	रु. ३००० प्रति	संख्या	२३	०.६९	१९	०.५७	१८	०.५४	६०	१.८०
	ii) बखरणी यंत्र (Bullock drawn)	रु. १०००० प्रति	संख्या	१७	१.७०	१४	१.४०	१३	१.३०	४४	४.४०
	iii) रोटाव्हेटर	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ३५००० प्रति यापेकी जे कमी असेल ते	संख्या	५	१.७५	५	१.७५	४	१.४०	१४	४.९०
	iv) पेरणी यंत्र	रु. १५००० प्रति	संख्या	४	०.६०	४	०.६०	४	०.६०	१२	१.८०
	v) बॉबीएफ (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ४४०००	संख्या	१४	६.१६	११	४.८४	११	४.८४	३६	१५.८४
	एकुण ४ अ i) ते ४ अ v)				१०.९०		९.१६		८.६८		२८.७४
	ब) पाण्याच्या कार्यक्षम वापरसाठी सिंचन साधने										
	i) पाईप	रु. १५००० / किंवा रु. २५ मी. प्रमाणे ६०० मी. पर्यंत	मिटर	१५०००	३.७५	१३२००	३.३०	११४००	२.८५	३९६००	९.९०
	ii) पंपसंच	रु. १००००/- प्रति	संख्या	३८	३.८०	३१	३.१०	३१	३.१०	१००	१०.००
	iii) तुषार संच	रु. १००००/- प्रति हेक्टर	हे.	३४	३.४०	२८	२.८०	२८	२.८०	९०	९.००
	एकुण ४ ब i) ते ४ ब iii)				१०.९५		९.२०		८.७५		२८.९०
	क) भाडे तत्वावर औजार घेण्यासाठी अर्थसहाय्य										
	i) नांगरणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु. १५००/- प्रति हेक्टर	हे.	७५	१.१३	६५	०.९८	६०	०.९०	२००	३.००
	ii) बखरणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. २००० प्रति हेक्टर)	रु. १०००/- प्रति हेक्टर	हे.	६०	०.६०	४५	०.४५	४५	०.४५	१५०	१.५०
	iii) मळणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु. १५००/- प्रति हेक्टर	हे.	७५	१.१३	६५	०.९८	६०	०.९०	२००	३.००
	एकुण ४ क i) ते ४ क iii)				२.८५		२.४०		२.२५		७.५०
	एकुण ४ अ) ते ४ क)				२४.७०		२०.७६		१९.६८		६५.१४
५	शेतकरी प्रशिक्षण	रु. १४००० / प्रशिक्षण	संख्या	१३	१.८२	११	१.५४	११	१.५४	३५	४.९०

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान गृह सन २०१५-१६
राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान गृह - जिल्हानिहाय / बाबनिहाय भौतिक आर्थिक लक्षाक २०१५-१६

(रक्कम रु. लाख)

अ.क्र.	बाब	अर्थसहाय्य दर	परीमाण	सोलापूर		बीड		नागपूर		एकुण कार्यक्रम	
				भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक
६	स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी										
	अ) मशिनच्या सहाय्याने २० X २० X ३ मी. आकाराचे शेततळ्यासाठी अर्थसहाय्य (दि. १५/१०/१३ च्या जलसंधारण विभाग शासन निर्णयानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु. ४६१८७ प्रमाणे)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. २३०९४ यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	३	०.६९	३	०.६९	२	०.४६	८	१.८५
	ब) मशिनच्या सहाय्याने ३० X ३० X ३ मी. आकाराचे शेततळ्यासाठी अर्थसहाय्य (दि. १५/१०/१३ च्या जलसंधारण विभाग शासन निर्णयानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु. ११५७८४ प्रमाणे)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. ५७८९२ यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	२	१.१६	२	१.१६	२	१.१६	६	३.४७
	क) २५० मॅ.टन क्षमतेच्या गोदाम बांधकामासाठी अर्थसहाय्य (राज्य PWD D.S.R. 2013-14नुसार प्रत्यक्ष खर्च रु.२५.०० लाख)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. १२.५० लाख यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१	१२.५०	१	१२.५०	१	१२.५०	३	३७.५०
	ड) पीक स्पर्धा (राज्य शासनाच्या पीक स्पर्धाबाबतच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार रु. १००००, रु. ७००० व रु. ५००० अनुक्रमे १,२,३ क्रमांक उत्कृष्ट कार्य करणाऱ्या शेतकऱ्यांसाठी)	रु. २२०००/- प्रति जिल्हा	संख्या	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	३	०.६६
	एकुण ६ अ) ते ६ ड)				१४.५७		१४.५७		१४.३४		४३.४८
	एकुण एकंदर				१७१.६९		१४८.८७		१५४.९६		४७५.५२

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान कडधान्य सन २०१५-१६
जिल्हानिहाय बाबनिहाय भौतिक आर्थिक लक्षांक

अ.क्र.	बाब	अर्थसहाय्य दर	परीमाण	ठाणे		पालघर		रायगड		नाशिक		धुळे		नंदुरबार	
				लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक
1	सुधारीत तंत्रज्ञानावर आधारित पीक प्रात्यक्षिके														
	अ) पीक प्रात्यक्षिके														
	i) तुर	रु. ५४२५/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	०	०.००	१००	५.४३	१००	५.४३	२००	१०.८५
	ii) मूग	रु. ५०००/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	१००	५.००	५०	२.५०
	iii) उडीद	रु. ४९२५/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	५०	२.४६	१००	४.९३
	iv) हरभरा	रु. ७४००/- प्रति हेक्टर	हे.	१००	७.४०	१००	७.४०	१००	७.४०	१९००	१४०.६०	१०००	७४.००	१०००	७४.००
	एकूण पीक प्रात्यक्षिके		हे.	१००	७.४०	१००	७.४०	१००	७.४०	२०००	१४६.०३	१२५०	८६.८९	१३५०	९२.२८
	ब) आंतरपिक प्रात्यक्षिके														
	i) ख. ज्वारी + तुर	रु.३७१५/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००
	ii) सोयाबिन + तुर (बीबीएफ प्लॅन्टर च्या सहाय्याने)	रु. ६०००/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००
	iii) कापूस + मूग / उडीद	रु. ५४००/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	२००	१०.८०	०	०.००
	iv) ऊस + हरभरा	रु. ५०००/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	०	०.००	२००	१०.००	०	०.००	०	०.००
	एकूण आंतरपिक प्रात्यक्षिके		हे.	०	०.००	०	०.००	०	०.००	२००	१०.००	२००	१०.८०	०	०.००
	एकूण १ अ) ते १ ब)			१००	७.४०	१००	७.४०	१००	७.४०	२२००	१५६.०३	१४५०	९७.६९	१३५०	९२.२८
2	प्रमाणित बियाणे वितरण	रु. २५००/- प्रति क्विंटल	क्वि.	२२०	५.५०	४००	१०.००	१६०	४.००	३०७०	७६.७५	२५९०	६४.७५	३१९०	७९.७५
3	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन														
	अ) सुक्ष्ममुलद्रव्ये	रु.५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	१५०	०.७५	२९०	१.४५	११०	०.५५	२१२०	१०.६०	१७९०	८.९५	२२००	११.००
	ब) जिप्सम / सल्फर ९० WDG	रु.७५०/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	८०	०.६०	१५०	१.१३	६०	०.४५	११२०	८.४०	९५०	७.९३	११७०	८.७८
	क) जैविक खते	रु.३००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	९०	०.२७	१८०	०.५४	७०	०.२९	१३४०	४.०२	११३०	३.३९	१३८०	४.१४
एकूण ३ अ) ते ३ क)			३२०	१.६२	६२०	३.१२	२४०	१.२९	४५८०	२३.०२	३८७०	१९.४७	४७५०	२३.९२	
4	एकात्मिक किड व्यवस्थापन														
	अ) पीक संरक्षण औषधे	रु.५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	३४०	१.७०	६६०	३.३०	२६०	१.३०	४८२०	२४.१०	४०६०	२०.३०	४९९०	२४.९५
	ब) तणनाशक	रु.५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	१४८	०.७४	२८७	१.४४	११३	०.५७	२०९८	१०.४९	१७६८	८.८४	१७३३	१०.८७
	एकूण ४ अ) ते ४ ब)			४८८	२.४४	९४७	४.७४	३७३	१.८७	६९१८	३४.५९	५८२८	२९.१४	७१६३	३५.८२
एकूण एकात्मिक अन्नद्रव्ये व किड व्यवस्थापन (३ व ४)		हे.	८०८	४.०६	१५६७	७.८५	६१३	३.०८	११४९८	५७.६१	९६९८	४८.६१	११९१३	५९.७३	
5	अ) सुधारीत कृषि औजार (Indicative list as per SMAM guidelines)														
	i) मनुष्यचालित स्प्रेपंप	रु.६०० प्रति	संख्या	०	०.००	१०	०.०६	०	०.००	४०	०.२४	४०	०.२४	४०	०.२४
	ii) पावर स्प्रेपंप	रु.३००० प्रति	संख्या	२०	०.६०	२०	०.६०	२०	०.६०	६०	१.८०	६०	१.८०	६०	१.८०
	iii) वखुरणी यंत्र (Bullock drawn)	रु.१०००० प्रति	संख्या	०	०.००	५	०.५०	०	०.००	१०	१.००	७	०.७०	८	०.८०
	iv) बहू पिक पेरणी यंत्र	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.१५००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	०	०.००	०	०.००	०	०.००	१	०.१५	१	०.१५	१	०.१५
	v) रिजफरो प्लॅन्टर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.६३००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	०	०.००	१	०.६३	०	०.००	६	३.७८	५	३.१५	७	४.४१
	vi) रोटाक्टेटर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.३५००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१	०.३५	२	०.७०	१	०.३५	२७	९.४५	१८	६.३०	१०	३.५०
	vii) रेज्ड बेड प्लॅन्टर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.४४००० यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	३	१.३२	६	२.६४	२	०.८८	४४	१९.३६	३७	१६.२८	४६	२०.२४
	viii) बहू पिक मळणी यंत्र	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.४०००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	०	०.००	०	०.००	०	०.००	५	२.००	४	१.६०	४	१.६०
	एकूण ५ अ) ते ५ अ) viii)			२४	२.२७	४४	५.१३	२३	१.८३	१९३	३७.७८	१७२	३०.२२	१७६	३२.७४

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान कडधान्य सन २०१५-१६
जिल्हानिहाय बाबनिहाय भौतिक आर्थिक लक्षांक

अ.क्र.	बाब	अर्थसहाय्य दर	परीमाण	ठाणे		पालघर		रायगड		नाशिक		धुळे		नंदुरवार	
				लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक
	ब) पाण्याच्या कार्यक्षम वापरासाठी सिंचन साधने														
	i) तुषार संच	रु.१००००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	०	०.००	५	०.५०	०	०.००	१५	१.५०	१०	१.००	१०	१.००
	ii) पंपसंच	रु.१००००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	६	०.६०	११	१.१०	४	०.४०	८०	८.००	६७	६.७०	८०	८.००
	iii) पाईप	रु. १५००० / किंवा रु. २५ मी. प्रमाणे ६०० मी. पर्यंत	मी.	२४००	०.६०	४२००	१.०५	१८००	०.४५	३१८००	७.९५	२७०००	६.७५	३३०००	८.२५
	एकूण ५ ब i) ते ५ ब iii)				१.२०		२.६५		०.८५		१७.४५		१४.४५		१७.२५
	एकूण ५ अ) ते ५ ब)				३.४७		७.७८		२.६८		५५.२३		४४.६७		४९.९९
6	शेतकरी प्रशिक्षण	रु.१४००० / प्रशिक्षण	संख्या	२	०.२८	२	०.२८	२	०.२८	३०	४.२०	२५	३.५०	२५	३.५०
7	प्रकल्प व्यवस्थापन चमू व संकिर्ण - जिल्हास्तर			१	१२.००	०	०.००	१	१२.००	१	१२.००	१	१२.००	१	१२.००
	प्रकल्प व्यवस्थापन चमू व संकिर्ण - राज्यस्तर														
	स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी														
	अ) FPO / FPC मार्फत प्रमाणित बियाणे उत्पादन कार्यक्रम	रु. २०००/- प्रति किंवा	किं.	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००
	ब) शेततळे														
	i) मशिनच्या सहाय्याने २० X २० X ३ मी. आकाराचे शेततळ्यासाठी अर्थसहाय्य (दि. १५/१०/१३ च्या जलसंधारण विभाग शासन निर्णयानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु. ४६१८७ प्रमाणे)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. २३०९४ यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१०	२.३१	१५	३.४६	१५	३.४६	३५	८.०८	३०	६.९३	३०	६.९३
	ii) मशिनच्या सहाय्याने ३० X ३० X ३ मी. आकाराचे शेततळ्यासाठी अर्थसहाय्य (दि. १५/१०/१३ च्या जलसंधारण विभाग शासन निर्णयानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु. ११५७८४ प्रमाणे)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. ५७८९२ यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	०	०.००	०	०.००	०	०.००	२५	१४.४७	१५	८.६८	१५	८.६८
8	क) Spiral separator (प्रत्यक्ष किंमत रु. १२०००/-)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ६००० यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१०	०.६०	१०	०.६०	१०	०.६०	२०	१.२०	२०	१.२०	२०	१.२०
	ड) २५० मेट्रन क्षमतेच्या गोदाम बांधकामासाठी अर्थसहाय्य (राज्य PWD D.S.R. 2013-14 नुसार प्रत्यक्ष खर्च रु.२५.०० लाख)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. १२.५० लाख यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	०	०.००	०	०.००	०	०.००	१	१२.५०	१	१२.५०	१	१२.५०
	इ) विजप्रक्रिया युनिटसाठी FPO यांना अर्थसहाय्य (प्रत्यक्ष खर्च रु. २०.०० लाख)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. १०.०० लाख यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००
	फ) पीक स्पर्धा (राज्य शासनाच्या पीक स्पर्धाबाबतच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार रु. १००००, रु. ७०००० व रु. ५०००० अनुक्रमे १,२,३ क्रमांक उत्कृष्ट कार्य करणाऱ्या शेतकऱ्यांसाठी)	रु. २२०००/- प्रति जिल्हा	संख्या	०	०.००	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२
	एकूण ८ अ) ते ८ फ)				२.९१		४.२८		४.२८		३६.४८		२९.५३		२९.५३
	इतर नाविण्यापुर्ण बाबी														
	अ) दुर्गम भागात अशासकिय संस्थामार्फत पीक प्रात्यक्षिके राबविणे	रु. ८२५०/- प्रति हेक्टर (१० टक्के प्रशासकिय खर्चासह)	हे.	३००	२४.७५	२००	१६.५०	०	०.००	३००	२४.७५	३००	२४.७५	३००	२४.७५
	ब) भाडे तत्वावर औजारे घेण्यासाठी अर्थसहाय्य														
9	i) BBF यंत्राच्या सहाय्याने पेरणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु.१५००/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.०००	०	०.०००	०	०.०००	४००	६.०००	२५०	३.७५०	२५०	३.७५०
	ii) काढणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु.१५००/- प्रति हेक्टर	हे.	५०	०.७५०	७५	१.१२५	७५	१.१२५	२००	३.०००	१२५	१.८७५	१२५	१.८७५
	iii) मळणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. २००० प्रति हेक्टर)	रु.१०००/- प्रति हेक्टर	हे.	५०	०.५००	७५	०.७५०	७५	०.७५०	१५०	१.५००	१००	१.०००	१००	१.०००
	एकूण ९ ब i) ते ९ ब iii)			Ha	१.२५		१.८८		१.८८		१०.५०		६.६३		६.६३
	एकूण एकंदर राअसुअ कडधान्य			--	६१.६२	--	५५.९७	--	३५.५९	--	४३३.५४	--	३३२.१२	--	३५८.१५

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान कडधान्य सन २०१५-१६
जिल्हानिहाय बाबनिहाय भौतिक आर्थिक लक्षांक

अ.क्र.	बाब	अर्थसहाय्य दर	परीमाण	जळगाव		अहमदनगर		पुणे		सोलापुर		सातारा		सांगली	
				लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक
1	सुधारीत तंत्रज्ञानावर आधारित पीक प्रात्यक्षिके														
	अ) पीक प्रात्यक्षिके														
	i) तुर	रु. ५४२५/- प्रति हेक्टर	हे.	१००	५.४३	१००	५.४३	०	०.००	१००	५.४३	०	०.००	१००	५.४३
	ii) मूग	रु. ५०००/- प्रति हेक्टर	हे.	१००	५.००	५०	२.५०	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००
	iii) उडीद	रु. ४९२५/- प्रति हेक्टर	हे.	२००	९.८५	५०	२.४६	०	०.००	५०	२.४६	०	०.००	५०	२.४६
	iv) हरभरा	रु. ७४००/- प्रति हेक्टर	हे.	२४००	१७७.६०	४६००	३४०.४०	२५००	१८५.००	२२००	१६२.८०	१४००	१०३.६०	१५००	१११.००
	एकूण पीक प्रात्यक्षिके		हे.	२८००	१९७.८८	४८००	३५०.७९	२५००	१८५.००	२३५०	१७०.६९	१४००	१०३.६०	१६५०	११८.८९
	ब) आंतरपिक प्रात्यक्षिके														
	i) ख. ज्वारी + तुर	रु.३७१५/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	१००	३.७२	०	०.००	१००	३.७२	०	०.००	०	०.००
	ii) सोयाबिन + तुर (बीबीएफ प्लॅन्टर च्या सहाय्याने)	रु. ६०००/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००
iii) कापूस + मूग / उडीद	रु. ५४००/- प्रति हेक्टर	हे.	४००	२१.६०	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	
iv) ऊस + हरभरा	रु. ५०००/- प्रति हेक्टर	हे.	२००	१०.००	४००	२०.००	३००	१५.००	३५०	१७.५०	३५०	१७.५०	३५०	१७.५०	
एकूण आंतरपिक प्रात्यक्षिके		हे.	६००	३१.६०	५००	२३.७२	३००	१५.००	४५०	२१.२२	३५०	१७.५०	३५०	१७.५०	
एकूण १ अ) ते १ ब)			३४००	२२९.४८	५३००	३७४.५०	२८००	२००.००	२८००	१९१.९०	१७५०	१२१.१०	२०००	१३६.३९	
2	प्रमाणित बियाणे वितरण	रु. २५००/- प्रति क्विंटल	क्वि.	६९२०	१७३.००	५५८०	१३९.५०	२७५०	६८.७५	३४५०	८६.२५	१८८०	४७.००	२४२०	६०.५०
3	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन														
	अ) सुक्ष्ममुलद्रव्ये	रु.५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	४७८०	२३.९०	३८५०	१९.२५	१९००	९.५०	२३८०	११.९०	१३००	६.५०	१६७०	८.३५
	ब) जिप्सम / सल्फर ९० WDG	रु.७५०/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	२५३०	१८.९८	२०४०	१५.३०	१०१०	७.५८	१२६०	९.४५	६९०	५.१८	८९०	६.६८
	क) जैविक खते	रु.३००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	३०१०	९.०३	२४२०	७.२६	११९०	३.५७	१५००	४.५०	८२०	२.४६	१०५०	३.१५
एकूण ३ अ) ते ३ क)			१०३२०	५१.९१	८३१०	४१.८१	४१००	२०.६५	५१४०	२५.८५	२८१०	१४.१४	३६१०	१८.१८	
4	एकात्मिक किड व्यवस्थापन														
	अ) पीक संरक्षण औषधे	रु.५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	१०८६०	५४.३०	८७३०	४३.६५	४३००	२१.५०	५४००	२७.००	२९५०	१४.७५	३७९०	१८.९५
	ब) तणनाशक	रु.५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	४७३१	२३.६६	३८०५	१९.०३	१८७५	९.३८	२३५१	११.७६	१२८३	६.४२	१६५१	८.२६
	एकूण ४ अ) ते ४ ब)			१५५९१	७७.९६	१२५३५	६२.६८	६१७५	३०.८८	७७५१	३८.७६	४२३३	२१.१७	५४४१	२७.२१
एकूण एकात्मिक अन्नद्रव्ये व किड व्यवस्थापन (३ व ४)		हे.	२५९११	१२९.८६	२०८४५	१०४.४९	१०२७५	५१.५२	१२८९१	६४.६१	७०४३	३५.३०	९०५१	४५.३८	
5	अ) सुधारीत कृषि औजार (Indicative list as per SMAM guidelines)														
	i) मनुष्यचालित स्प्रेंप	रु.६०० प्रति	संख्या	१००	०.६०	८०	०.४८	४०	०.२४	५०	०.३०	३०	०.१८	३०	०.१८
	ii) पावर स्प्रेंप	रु.३००० प्रति	संख्या	१४०	४.२०	१२०	३.६०	६०	१.८०	८०	२.४०	४०	१.२०	५५	१.६५
	iii) वखुरणी यंत्र (Bullock drawn)	रु.१०००० प्रति	संख्या	२०	२.००	१५	१.५०	७	०.७०	९	०.९०	५	०.५०	६	०.६०
	iv) बहू पिक पेरणी यंत्र	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.१५००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	२	०.३०	२	०.३०	१	०.१५	१	०.१५	१	०.१५	१	०.१५
	v) रिजफरो प्लॅन्टर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.६३००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१४	८.८२	१२	७.५६	६	३.७८	७	४.४१	४	२.५२	५	३.१५
	vi) रोटाक्टेटर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.३५००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	५३	१८.५५	३८	१३.३०	१९	६.६५	२४	८.४०	१३	४.५५	१७	५.९५
	vii) रेज्ड बेड प्लॅन्टर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.४४००० यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१००	४४.००	८०	३५.२०	४०	१७.६०	५०	२२.००	२७	११.८८	३५	१५.४०
	viii) बहू पिक मळणी यंत्र	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.४०००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१०	४.००	८	३.२०	४	१.६०	५	२.००	३	१.२०	४	१.६०
	एकूण ५ अ) ते ५ वiii)			४३९	८२.४७	३५५	६५.१४	१७७	३२.५२	२२६	४०.५६	१२३	२२.१८	१५३	२८.६८

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान कडधान्य सन २०१५-१६
जिल्हानिहाय बाबनिहाय भौतिक आर्थिक लक्षांक

अ.क्र.	बाब	अर्थसहाय्य दर	परीमाण	(रक्कम रु. लाख)		जळगाव		अहमदनगर		पुणे		सोलापुर		सातारा		सांगली	
				लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक
	ब) पाण्याच्या कार्यक्षम वापरासाठी सिंचन साधने																
	i) तुषार संच	रु.१००००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	३०	३.००	२५	२.५०	१०	१.००	१५	१.५०	१०	१.००	१०	१.००	१०	१.००
	ii) पंपसंच	रु.१००००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१८०	१८.००	१४५	१४.५०	७१	७.१०	९०	९.००	४९	४.९०	६३	६.३०		
	iii) पाईप	रु. १५००० / किंवा रु. २५ मी. प्रमाणे ६०० मी. पर्यंत	मी.	७२६००	१८.१५	५८२००	१४.५५	२८८००	२८.८०	७.२०	३६०००	९.००	१९८००	४.९५	२५२००	६.३०	
	एकूण ५ ब i) ते ५ ब iii)				३९.१५		३९.५५		१५.३०		१९.५०		१०.८५		१३.६०		
	एकूण ५ अ) ते ५ ब)				१२१.६२		९६.६९		४७.८२		६०.०६		३३.०३		४२.२८		
6	शेतकरी प्रशिक्षण	रु.१४००० / प्रशिक्षण	संख्या	४५	६.३०	६५	९.१०	३५	४.९०	३५	४.९०	२०	२.८०	२५	३.५०		
7	प्रकल्प व्यवस्थापन चमू व संकिर्ण - जिल्हास्तर			१	१२.००	१	१२.००	१	१३.००	१	१२.००	१	१२.००	१	१२.००		
	प्रकल्प व्यवस्थापन चमू व संकिर्ण - राज्यस्तर																
	स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी																
	अ) FPO / FPC मार्फत प्रमाणित बियाणे उत्पादन कार्यक्रम	रु. २०००/- प्रति किंवा	किं.	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००
	ब) शेततळे																
	i) मशिनच्या सहाय्याने २० X २० X ३ मी. आकाराचे शेततळ्यासाठी अर्थसहाय्य (दि. १५/१०/१३ च्या जलसंधारण विभाग शासन निर्णयानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु. ४६१८७ प्रमाणे)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. २३०९४ यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	४५	१०.३९	३५	८.०८	३०	६.९३	४५	१०.३९	३५	८.०८	३५	८.०८	३५	८.०८
	ii) मशिनच्या सहाय्याने ३० X ३० X ३ मी. आकाराचे शेततळ्यासाठी अर्थसहाय्य (दि. १५/१०/१३ च्या जलसंधारण विभाग शासन निर्णयानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु. ११५७८४ प्रमाणे)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. ५७८९२ यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	३०	१७.३७	२०	११.५८	२०	११.५८	३०	१७.३७	२५	१४.४७	२५	१४.४७	२५	१४.४७
8	क) Spiral separator (प्रत्यक्ष किंमत रु. १२०००/-)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ६००० यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	३०	१.८०	३०	१.८०	३०	१.८०	३०	१.८०	२०	१.८०	२०	१.८०	२०	१.८०
	ड) २५० मेट्रन क्षमतेच्या गोदाम बांधकामासाठी अर्थसहाय्य (राज्य PWD D.S.R. 2013-14 नुसार प्रत्यक्ष खर्च रु.२५.०० लाख)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. १२.५० लाख यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१	१२.५०	१	१२.५०	१	१२.५०	१	१२.५०	१	१२.५०	१	१२.५०	१	१२.५०
	इ) विजप्रक्रिया युनिटसाठी FPO यांना अर्थसहाय्य (प्रत्यक्ष खर्च रु. २०.०० लाख)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. १०.०० लाख यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००
	फ) पीक स्पर्धा (राज्य शासनाच्या पीक स्पर्धाबाबतच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार रु. १००००, रु. ७०००० व रु. ५०००० अनुक्रमे १,२,३ क्रमांक उत्कृष्ट कार्य करणाऱ्या शेतकऱ्यांसाठी)	रु. २२०००/- प्रति जिल्हा	संख्या	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२
	एकूण ८ अ) ते ८ फ)				४२.२८		३४.१८		३३.०३		४२.२८		३६.४८		३६.४८		
	इतर नाविण्यापुर्ण बाबी																
	अ) दुर्गम भागात अशासकिय संस्थामार्फत पीक प्रात्यक्षिके राबविणे	रु. ८२५०/- प्रति हेक्टर (१० टक्के प्रशासकिय खर्चासह)	हे.	१८९	१५.५९	३००	२४.७५	३००	२४.७५	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००
	ब) भाडे तत्वावर औजारे घेण्यासाठी अर्थसहाय्य																
9	i) BBF यंत्राच्या सहाय्याने पेरणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु.१५००/- प्रति हेक्टर	हे.	५५०	८.२५०	५५०	८.२५०	२००	३.०००	२००	३.०००	२००	३.०००	२००	३.०००	२००	३.०००
	ii) काढणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु.१५००/- प्रति हेक्टर	हे.	२७५	४.१२५	२७५	४.१२५	१००	१.५००	१००	१.५००	१००	१.५००	१००	१.५००	१००	१.५००
	iii) मळणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. २००० प्रति हेक्टर)	रु.१०००/- प्रति हेक्टर	हे.	२५०	२.५००	२५०	२.५००	१००	१.०००	१००	१.०००	१००	१.०००	१००	१.०००	१००	१.०००
	एकूण ९ ब i) ते ९ ब iii)		Ha		१४.८८		१४.८८		५.५०		५.५०		५.५०		५.५०		
	एकूण एकंदर राअसुअ कडधान्य		--		७४५.००	--	८१०.०८	--	४४९.२७	--	४६७.५०	--	२९३.२१	--	३४२.०२		

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान कडधान्य सन २०१५-१६
जिल्हानिहाय बाबनिहाय भौतिक आर्थिक लक्षांक

अ.क्र.	बाब	अर्थसहाय्य दर	परीमाण	(रक्कम रु. लाख)		कोल्हापुर		औरंगाबाद		जालना		बीड		लातूर		उस्मानाबाद	
				लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक
1	सुधारीत तंत्रज्ञानावर आधारित पीक प्रात्यक्षिके																
	अ) पीक प्रात्यक्षिके																
	i) तुर	रु. ५४२५/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	३००	१६.२८	३००	१६.२८	४००	२१.७०	६००	३२.५५	६००	३२.५५		
	ii) मूग	रु. ५०००/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	१००	५.००	०	०.००	५०	२.५०	५०	२.५०		
	iii) उडीद	रु. ४९२५/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	१००	४.९३	५०	२.४६	२००	९.८५	२००	९.८५		
	iv) हरभरा	रु. ७४००/- प्रति हेक्टर	हे.	४००	२९.६०	२६००	१९२.४०	९००	६६.६०	२४००	१७७.६०	२९००	२१४.६०	३५००	२५९.००		
	एकूण पीक प्रात्यक्षिके		हे.	४००	२९.६०	२९००	२०८.६८	१४००	९२.८०	२८५०	२०१.७६	३७५०	२५९.५०	४३५०	३०३.९०		
	ब) आंतरपिक प्रात्यक्षिके																
	i) ख. ज्वारी + तुर	रु.३७१५/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	१५०	५.५७	१००	३.७२	१५०	५.५७	१५०	५.५७	१५०	५.५७		
	ii) सोयाबिन + तुर (बीबीएफ प्लॅन्टर च्या सहाय्याने)	रु. ६०००/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	१३००	७८.००	१३५०	८१.००		
iii) कापूस + मूग / उडीद	रु. ५४००/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	४००	२१.६०	४००	२१.६०	४००	२१.६०	०	०.००	०	०.००			
iv) ऊस + हरभरा	रु. ५०००/- प्रति हेक्टर	हे.	३५०	१७.५०	०	०.००	०	०.००	२००	१०.००	१५०	७.५०	१५०	७.५०			
एकूण आंतरपिक प्रात्यक्षिके		हे.	३५०	१७.५०	५५०	२७.१७	५००	२५.३२	७५०	३७.१७	१६००	९१.०७	१६५०	९४.०७			
एकूण १ अ) ते १ ब)				७५०	४७.१०	३४५०	२३५.८५	१९००	११८.१२	३६००	२३८.९४	५३५०	३५०.५७	६०००	३९७.९७		
2	प्रमाणित विद्याणे वितरण	रु. २५००/- प्रति क्विंटल	क्वि.	७४०	१८.५०	४६९०	११७.२५	५०१०	१२५.२५	५२६०	१३१.५०	८७९०	२१९.७५	९३६०	२३४.००		
3	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन																
	अ) सुक्ष्ममूलद्रव्ये	रु.५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	५१०	२.५५	३२४०	१६.२०	३४६०	१७.३०	३६३०	१८.१५	६०७०	३०.३५	६४६०	३२.३०		
	ब) जिप्सम / सल्फर ९० WDG	रु.७५०/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	२७०	२.०३	१७२०	१२.९०	१८३०	१३.७३	१९२०	१४.४०	३२२०	२४.१५	३४२०	२५.६५		
	क) जैविक खते	रु.३००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	३२०	०.९६	२०४०	६.१२	२१८०	६.५४	२२९०	६.८७	३८२४	११.४७	४०७४	१२.२२		
एकूण ३ अ) ते ३ क)				११००	५.५४	७०००	३५.२२	७४७०	३७.५७	७८४०	३९.४२	१३११४	६५.९७	१३९५४	७०.१७		
4	एकात्मिक किड व्यवस्थापन																
	अ) पीक संरक्षण औषधे	रु.५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	११६०	५.८०	७३६०	३६.८०	७८६०	३९.३०	८२४०	४१.२०	१३७८०	६८.९०	१४६६०	७३.३०		
	ब) तणनाशक	रु.५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	५०३	२.५२	३२०८	१६.०४	३४२५	१७.१३	३५८७	१७.९४	६००४	३०.०२	६३८७	३१.९४		
	एकूण ४ अ) ते ४ ब)				१६६३	८.३२	१०५६८	५२.८४	११२८५	५६.४३	११८२७	५९.१४	१९७८४	९८.९२	२१०४७	१०५.२४	
एकूण एकात्मिक अन्नद्रव्ये व किड व्यवस्थापन (३ व ४)		हे.	२७६३	१३.८५	१७५६८	८८.०६	१८७५५	९३.९९	१९६६७	९८.५६	३२८९८	१६४.८९	३५००१	१७५.४१			
5	अ) सुधारीत कृषि औजार (Indicative list as per SMAM guidelines)																
	i) मनुष्यचालित स्प्रेपंप	रु.६०० प्रति	संख्या	१०	०.०६	७०	०.४२	७०	०.४२	७०	०.४२	१२०	०.७२	१३०	०.७८		
	ii) पावर स्प्रेपंप	रु.३००० प्रति	संख्या	२०	०.६०	१००	३.००	१००	३.००	१००	३.००	१६०	४.८०	२००	६.००		
	iii) बुलडॉक यंत्र (Bullock drawn)	रु.१०००० प्रति	संख्या	२	०.२०	१२	१.२०	१३	१.३०	१४	१.४०	२३	२.३०	२४	२.४०		
	iv) बहू पिक पेरणी यंत्र	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.१५००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	०	०.००	१	०.१५	१	०.१५	१	०.१५	२	०.३०	३	०.४५		
	v) रिजफरो प्लॅन्टर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.६३००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	२	१.२६	१०	६.३०	१०	६.३०	११	६.९३	१८	११.३४	१९	११.९७		
	vi) रोटाक्टेटर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.३५००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	५	१.७५	३२	११.२०	३५	१२.२५	३६	१२.६०	६१	२१.३५	६५	२२.७५		
	vii) रेज्ड बेड प्लॅन्टर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.४४००० यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	११	४.८४	६८	२९.९२	७२	३१.६८	७६	३३.४४	१२७	५५.८८	१३५	५९.४०		
	viii) बहू पिक मळणी यंत्र	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.४०००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	०	०.००	६	२.४०	७	२.८०	७	२.८०	१२	४.८०	१३	५.२०		
	एकूण ५ अ) ते ५ viii)				५०	८.७१	२९९	५४.५९	३०८	५७.९०	३१५	६०.७४	५२३	१०१.४९	५८९	१०८.९५	

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान कडधान्य सन २०१५-१६
जिल्हानिहाय बाबनिहाय भौतिक आर्थिक लक्षांक

अ.क्र.	बाब	अर्थसहाय्य दर	परीमाण	(रक्कम रु. लाख)		कोल्हापुर		औरंगाबाद		जालना		बीड		लातूर		उस्मानाबाद	
				लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक
	ब) पाण्याच्या कार्यक्षम वापरासाठी सिंचन साधने																
	i) तुषार संच	रु.१००००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	०	०.००	२०	२.००	२०	२.००	२०	२.००	२०	३.५०	४०	४.००		
	ii) पंपसंच	रु.१००००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१९	१.९०	१२२	१२.२०	१३०	१३.००	१३७	१३.७०	२२९	२२.९०	२४३	२४.३०		
	iii) पाईप	रु. १५००० / किंवा रु. २५ मी. प्रमाणे ६०० मी. पर्यंत	मी.	७८००	१.९५	४९२००	१२.३०	५२२००	१३.०५	५४६००	१३.६५	९१८००	२२.९५	९७८००	२४.४५		
	एकूण ५ ब i) ते ५ ब iii)				३.८५		२६.५०		२८.०५		२९.३५		४९.३५		५२.७५		
	एकूण ५ अ) ते ५ ब)				१२.५६		८१.०९		८५.९५		९०.०९		१५०.८४		१६१.७०		
6	शेतकरी प्रशिक्षण	रु.१४००० / प्रशिक्षण	संख्या	१५	२.१०	४९	६.८६	३४	४.७६	४९	६.८६	६५	९.१०	७०	९.८०		
7	प्रकल्प व्यवस्थापन चमू व संकिर्ण - जिल्हास्तर			१	१२.००	१	१२.००	१	१२.००	१	१२.००	१	१२.००	१	१२.००		
	प्रकल्प व्यवस्थापन चमू व संकिर्ण - राज्यस्तर																
	स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी																
	अ) FPO / FPC मार्फत प्रमाणित बियाणे उत्पादन कार्यक्रम	रु. २०००/- प्रति किंवा	किं.	०	०.००	०	०.००	१६००	३२.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००		
	ब) शेततळे																
	i) मशिनच्या सहाय्याने २० X २० X ३ मी. आकाराचे शेततळ्यासाठी अर्थसहाय्य (दि. १५/१०/१३ च्या जलसंधारण विभाग शासन निर्णयानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु. ४६१८७ प्रमाणे)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. २३०९४ यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	२०	४.६२	३५	८.०८	३५	८.०८	३५	८.०८	५०	११.५५	५०	११.५५		
	ii) मशिनच्या सहाय्याने ३० X ३० X ३ मी. आकाराचे शेततळ्यासाठी अर्थसहाय्य (दि. १५/१०/१३ च्या जलसंधारण विभाग शासन निर्णयानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु. ११५७८४ प्रमाणे)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. ५७८९२ यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१०	५.७९	२५	१४.४७	२५	१४.४७	२५	१४.४७	३५	२०.२६	३५	२०.२६		
8	क) Spiral separator (प्रत्यक्ष किंमत रु. १२०००/-)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ६००० यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	२०	१.२०	२५	१.५०	२०	१.२०	२५	१.५०	३०	१.८०	३०	१.८०		
	ड) २५० मी.टन क्षमतेच्या गोदाम बांधकामासाठी अर्थसहाय्य (राज्य PWD D.S.R. 2013-14 नुसार प्रत्यक्ष खर्च रु.२५.०० लाख)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. १२.५० लाख यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	०	०.००	१	१२.५०	०	०.००	१	१२.५०	१	१२.५०	१	१२.५०		
	इ) विजप्रक्रिया युनिटसाठी FPO यांना अर्थसहाय्य (प्रत्यक्ष खर्च रु. २०.०० लाख)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. १०.०० लाख यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	०	०.००	०	०.००	२	२०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००		
	फ) पीक स्पर्धा (राज्य शासनाच्या पीक स्पर्धाबाबतच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार रु. १००००, रु. ७०००० व रु. ५०००० अनुक्रमे १,२,३ क्रमांक उत्कृष्ट कार्य करणाऱ्या शेतकऱ्यांसाठी)	रु. २२०००/- प्रति जिल्हा	संख्या	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२		
	एकूण ८ अ) ते ८ फ)				११.८३		३६.७८		७५.९८		३६.७८		४६.३३		४६.३३		
	इतर नाविण्यापुर्ण बाबी																
	अ) दुर्गम भागात अशासकिय संस्थामार्फत पीक प्रात्यक्षिके राबविणे	रु. ८२५०/- प्रति हेक्टर (१० टक्के प्रशासकिय खर्चासह)	हे.	३००	२४.७५	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००		
	ब) भाडे तत्वावर औजारे घेण्यासाठी अर्थसहाय्य																
9	i) BBF यंत्राच्या सहाय्याने पेरणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु.१५००/- प्रति हेक्टर	हे.	१००	१.५००	४००	६.०००	३००	४.५००	३५०	५.२५०	५५०	८.२५०	५५०	८.२५०		
	ii) काढणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु.१५००/- प्रति हेक्टर	हे.	५०	०.७५०	२००	३.०००	१५०	२.२५०	१७५	२.६२५	२५०	३.७५०	२५०	३.७५०		
	iii) मळणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. २००० प्रति हेक्टर)	रु.१०००/- प्रति हेक्टर	हे.	५०	०.५००	२००	२.०००	१४२	१.४२०	१५०	१.५००	२५०	२.५००	२५०	२.५००		
	एकूण ९ ब i) ते ९ ब iii)		Ha		२.७५		११.००		८.१७		९.३८		१४.५०		१४.५०		
	एकूण एकंदर राअसुअ कडधान्य			--	१४५.४४	--	५८८.८८	--	५२४.२१	--	६२४.०९	--	९६७.९८	--	१०५१.७१		

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान कडधान्य सन २०१५-१६
जिल्हानिहाय बाबनिहाय भौतिक आर्थिक लक्षांक

अ.क्र.	बाब	अर्थसहाय्य दर	परीमाण	नांदेड		परभणी		हिंगोली		बुलढाणा		अकोला		वाशिम	
				लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक
1	सुधारीत तंत्रज्ञानावर आधारित पीक प्रात्यक्षिके														
	अ) पीक प्रात्यक्षिके														
	i) तुर	रु. ५४२५/- प्रति हेक्टर	हे.	४००	२१.७०	४००	२१.७०	२००	१०.८५	०	०.००	०	०.००	०	०.००
	ii) मूग	रु. ५०००/- प्रति हेक्टर	हे.	१००	५.००	१००	५.००	५०	२.५०	१००	५.००	१००	५.००	१००	५.००
	iii) उडीद	रु. ४९२५/- प्रति हेक्टर	हे.	२००	९.८५	१००	४.९३	१००	४.९३	२००	९.८५	१००	४.९३	२००	९.८५
	iv) हरभरा	रु. ७४००/- प्रति हेक्टर	हे.	२३००	१७०.२०	२५००	१८५.००	१७००	१२५.८०	३५००	२५९.००	३३००	२४४.२०	३१००	२२९.४०
	एकूण पीक प्रात्यक्षिके		हे.	३०००	२०६.७५	३१००	२१६.६३	२०५०	१४४.०८	३८००	२७३.८५	३५००	२५४.१३	३४००	२४४.२५
	ब) आंतरपिक प्रात्यक्षिके														
	i) ख. ज्वारी + तुर	रु.३७१५/- प्रति हेक्टर	हे.	१००	३.७२	१००	३.७२	१००	३.७२	०	०.००	०	०.००	०	०.००
	ii) सोयाबिन + तुर (बीबीएफ प्लॅन्टर च्या सहाय्याने)	रु. ६०००/- प्रति हेक्टर	हे.	१५००	९०.००	१३५०	८१.००	१३००	७८.००	३१००	१८६.००	२६००	१५६.००	२५००	१५०.००
iii) कापूस + मूग / उडीद	रु. ५४००/- प्रति हेक्टर	हे.	४००	२१.६०	४००	२१.६०	१००	५.४०	५००	२७.००	४००	२१.६०	४००	२१.६०	
iv) ऊस + हरभरा	रु. ५०००/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	
एकूण आंतरपिक प्रात्यक्षिके		हे.	२०००	११५.३२	१८५०	१०६.३२	१५००	८७.१२	३६००	२१३.००	३०००	१७७.६०	२९००	१७९.६०	
एकूण १ अ) ते १ ब)			५०००	३२२.०७	४९५०	३२२.९४	३५५०	२३१.१९	७४००	४८६.८५	६५००	४३१.७३	६३००	४१५.८५	
2	प्रमाणित बियाणे वितरण	रु. २५००/- प्रति क्विंटल	क्वि.	८३३०	२०८.२५	७६८०	१९२.००	४१६०	१०४.००	१०१७०	२५४.२५	८०७०	२०१.७५	७८१०	१९५.२५
3	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन														
	अ) सुक्ष्ममुलद्रव्ये	रु.५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	५७५०	२८.७५	५३००	२६.५०	२८७०	१४.३५	७०२०	३५.१०	५५७०	२७.८५	५३९०	२६.९५
	ब) जिप्सम / सल्फर ९० WDG	रु.७५०/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	३०५०	२२.८८	२८१०	२१.०८	१५२०	११.४०	३७२०	२७.९०	२९५०	२२.१३	२८६०	२१.४५
	क) जैविक खते	रु.३००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	३६२५	१०.८८	३३४०	१०.०२	१८००	५.४०	४४२०	१३.२६	३५१०	१०.५३	३३९०	१०.१७
एकूण ३ अ) ते ३ क)			१२४२५	६२.५०	११४५०	५७.६०	६१९०	३१.१५	१५१६०	७६.२६	१२०३०	६०.५१	११६४०	५८.५७	
4	एकात्मिक किड व्यवस्थापन														
	अ) पीक संरक्षण औषधे	रु.५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	१३०५०	६५.२५	१२०३०	६०.१५	६५००	३२.५०	१५१४०	७९.७०	१२६५०	६३.२५	१२२३०	६१.१५
	ब) तणनाशक	रु.५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	५६८४	२८.४२	५२४३	२६.२२	२८३३	१४.१७	६९४५	३४.७३	५५११	२७.५६	५३२९	२६.६५
	एकूण ४ अ) ते ४ ब)			१८७३४	९३.६७	१७२७३	८६.३७	९३३३	४६.६७	२२८८५	११४.४३	१८१६१	९०.८१	१७५५९	८७.८०
एकूण एकात्मिक अन्नद्रव्ये व किड व्यवस्थापन (३ व ४)		हे.	३११५९	१५६.१७	२८७२३	१४३.९६	१५५२३	७७.८२	३८०४५	१९०.६९	३०१९१	१५१.३१	२९१९९	१४६.३७	
5	अ) सुधारीत कृषि औजार (Indicative list as per SMAM guidelines)														
	i) मनुष्यचालित स्प्रेपंप	रु.६०० प्रति	संख्या	११०	०.६६	१००	०.६०	६०	०.३६	१४०	०.८४	११०	०.६६	१००	०.६०
	ii) पावर स्प्रेपंप	रु.३००० प्रति	संख्या	१६०	४.८०	१६०	४.८०	८०	२.४०	२२०	६.६०	१६०	४.८०	१५५	४.६५
	iii) बुलडॉक यंत्र (Bullock drawn)	रु.१०००० प्रति	संख्या	२२	२.२०	२०	२.००	११	१.१०	२५	२.५०	३०	३.००	२०	२.००
	iv) बहू पिक पेरणी यंत्र	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.१५००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	२	०.३०	२	०.३०	१	०.१५	३	०.४५	२	०.३०	२	०.३०
	v) रिजफरो प्लॅन्टर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.६३००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१७	१०.७१	१६	१०.०८	९	५.६७	२१	१३.२३	१७	१०.७१	१६	१०.०८
	vi) रोटोक्टेटर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.३५००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	५७	१९.९५	५३	१८.५५	२९	१०.१५	७०	२४.५०	५६	१९.६०	५४	१८.९०
	vii) रेज्ड बेड प्लॅन्टर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.४४००० यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१२०	५२.८०	१११	४८.८४	६०	२६.४०	१४७	६४.६८	११७	५१.४८	११३	४९.७२
	viii) बहू पिक मळणी यंत्र	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.४०००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	११	४.४०	११	४.४०	६	२.४०	१४	५.६०	११	४.४०	११	४.४०
	एकूण ५ अ) ते ५ व) viii)			४९९	९५.८२	४७३	८९.५७	२५६	४८.६३	६४०	११८.४०	५०३	९४.९५	४७१	९०.६५

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान कडधान्य सन २०१५-१६
जिल्हानिहाय बाबनिहाय भौतिक आर्थिक लक्षांक

अ.क्र.	बाब	अर्थसहाय्य दर	परीमाण	(रक्कम रु. लाख)		नांदेड		परभणी		हिंगोली		बुलढाणा		अकोला		वाशिम	
				लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक
	ब) पाण्याच्या कार्यक्षम वापरासाठी सिंचन साधने																
	i) तुषार संच	रु.१००००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	३५	३.५०	३५	३.५०	२०	२.००	४०	४.००	३५	३.५०	३०	३.००		
	ii) पंपसंच	रु.१००००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	२१७	२१.७०	२००	२०.००	१०८	१०.८०	२६५	२६.५०	२१०	२१.००	२०३	२०.३०		
	iii) पाईप	रु. १५००० / किंवा रु. २५ मी. प्रमाणे ६०० मी. पर्यंत	मी.	८७०००	२१.७५	८०४००	२०.१०	४३२००	१०.८०	१०६२००	२६.५५	८४०००	२१.००	८१६००	२०.४०		
	एकूण ५ ब i) ते ५ ब iii)				४६.९५		४३.६०		२३.६०		५७.०५		४५.५०		४३.७०		
	एकूण ५ अ) ते ५ ब)				१४२.७७		१३३.१७		७२.२३		१७५.४५		१४०.४५		१३४.३५		
6	शेतकरी प्रशिक्षण	रु.१४००० / प्रशिक्षण	संख्या	५५	७.७०	५५	७.७०	४५	६.३०	७५	१०.५०	६५	९.१०	७०	९.८०		
7	प्रकल्प व्यवस्थापन चमू व संकिर्ण - जिल्हास्तर			१	१२.००	१	१२.००	१	१२.००	१	१२.००	१	१२.००	१	१२.००		
	प्रकल्प व्यवस्थापन चमू व संकिर्ण - राज्यस्तर																
	स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी																
	अ) FPO / FPC मार्फत प्रमाणित बियाणे उत्पादन कार्यक्रम	रु. २०००/- प्रति किंवा	किं.	०	०.००	०	०.००	०	०.००	१८५०	३७.००	०	०.००	१६००	३२.००		
	ब) शेततळे																
	i) मशिनच्या सहाय्याने २० X २० X ३ मी. आकाराचे शेततळ्यासाठी अर्थसहाय्य (दि. १५/१०/१३ च्या जलसंधारण विभाग शासन निर्णयानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु. ४६१८७ प्रमाणे)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. २३०९४ यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	५०	११.५५	४५	१०.३९	३५	८.०८	३५	८.०८	३०	६.९३	३०	६.९३		
	ii) मशिनच्या सहाय्याने ३० X ३० X ३ मी. आकाराचे शेततळ्यासाठी अर्थसहाय्य (दि. १५/१०/१३ च्या जलसंधारण विभाग शासन निर्णयानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु. ११५७८४ प्रमाणे)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. ५७८९२ यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	४०	२३.१६	३५	२०.२६	२५	१४.४७	२५	१४.४७	२०	११.५८	२०	११.५८		
8	क) Spiral separator (प्रत्यक्ष किंमत रु. १२०००/-)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ६००० यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	३५	२.१०	३५	२.१०	३५	२.१०	४०	२.४०	३५	२.१०	३५	२.१०		
	ड) २५० मी.टन क्षमतेच्या गोदाम बांधकामासाठी अर्थसहाय्य (राज्य PWD D.S.R. 2013-14 नुसार प्रत्यक्ष खर्च रु.२५.०० लाख)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. १२.५० लाख यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१	१२.५०	१	१२.५०	१	१२.५०	०	०.००	१	१२.५०	१	१२.५०		
	इ) विजप्रक्रिया युनिटसाठी FPO यांना अर्थसहाय्य (प्रत्यक्ष खर्च रु. २०.०० लाख)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. १०.०० लाख यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	०	०.००	०	०.००	०	०.००	३	३०.००	०	०.००	२	२०.००		
	फ) पीक स्पर्धा (राज्य शासनाच्या पीक स्पर्धाबाबतच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार रु. १००००, रु. ७०००० व रु. ५०००० अनुक्रमे १,२,३ क्रमांक उत्कृष्ट कार्य करणाऱ्या शेतकऱ्यांसाठी)	रु. २२०००/- प्रति जिल्हा	संख्या	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२		
	एकूण ८ अ) ते ८ फ)				४९.५२		४५.४७		३७.३८		९२.१८		३३.३३		८५.३३		
	इतर नाविण्यापूर्ण बाबी																
	अ) दुर्गम भागात अशासकिय संस्थामार्फत पीक प्रात्यक्षिके राबविणे	रु. ८२५०/- प्रति हेक्टर (१० टक्के प्रशासकिय खर्चासह)	हे.	३००	२४.७५	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००		
	ब) भाडे तत्वावर औजारे घेण्यासाठी अर्थसहाय्य																
9	i) BBF यंत्राच्या सहाय्याने पेरणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु.१५००/- प्रति हेक्टर	हे.	६००	९.०००	५००	७.५००	३५०	५.२५०	६००	९.०००	४५०	६.७५०	३००	४.५००		
	ii) काढणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु.१५००/- प्रति हेक्टर	हे.	३००	४.५००	२००	३.०००	१५०	२.२५०	२५०	३.७५०	२२५	३.३७५	१२५	१.८७५		
	iii) मळणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. २००० प्रति हेक्टर)	रु.१०००/- प्रति हेक्टर	हे.	२५०	२.५००	२००	२.०००	१५०	१.५००	२५०	२.५००	२२५	२.२५०	१२५	१.२५०		
	एकूण ९ ब i) ते ९ ब iii)		Ha		१६.००		१२.५०		९.००		१५.२५		१२.३८		७.६३		
	एकूण एकंदर राअसुअ कडधान्य			--	९३९.२३	--	८६९.७४	--	५४९.९१	--	१२३७.१६	--	९९२.०४	--	१००६.५७		

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान कडधान्य सन २०१५-१६
जिल्हानिहाय बाबनिहाय भौतिक आर्थिक लक्षांक

अ.क्र.	बाब	अर्थसहाय्य दर	परीमाण	अमरावती		यवतमाळ		वर्धा		नागपुर		भंडारा		गोंदिया	
				लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक
1	सुधारीत तंत्रज्ञानावर आधारित पीक प्रात्यक्षिके														
	अ) पीक प्रात्यक्षिके														
	i) तुर	रु. ५४२५/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००
	ii) मूग	रु. ५०००/- प्रति हेक्टर	हे.	१००	५.००	५०	२.५०	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००
	iii) उडीद	रु. ४९२५/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	५०	२.४६	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००
	iv) हरभरा	रु. ७४००/- प्रति हेक्टर	हे.	४२००	३२०.८०	२४००	१७७.६०	१३००	९६.२०	३५००	२५९.००	४००	२९.६०	२००	१४.८०
	एकूण पीक प्रात्यक्षिके		हे.	४३००	३१५.८०	२५००	१८२.५६	१३००	९६.२०	३५००	२५९.००	४००	२९.६०	२००	१४.८०
	ब) आंतरपिक प्रात्यक्षिके														
	i) ख. ज्वारी + तुर	रु.३७१५/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००
	ii) सोयाबिन + तुर (बीबीएफ प्लॅन्टर च्या सहाय्याने)	रु. ६०००/- प्रति हेक्टर	हे.	४९००	२९४.००	५०००	३००.००	३१००	१८६.००	२६००	१५६.००	०	०.००	०	०.००
iii) कापूस + मूग / उडीद	रु. ५४००/- प्रति हेक्टर	हे.	५००	२७.००	५००	२७.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	
iv) ऊस + हरभरा	रु. ५०००/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	
एकूण आंतरपिक प्रात्यक्षिके		हे.	५४००	३२१.००	५५००	३२७.००	३१००	१८६.००	२६००	१५६.००	०	०.००	०	०.००	
एकूण १ अ) ते १ ब)			१७००	६३६.८०	८०००	५०९.५६	४४००	२८२.२०	६१००	४१५.००	४००	२९.६०	२००	१४.८०	
2	प्रमाणित विद्याणे वितरण	रु. २५००/- प्रति क्विंटल	क्वि.	१०५७०	२६४.२५	७८९०	१९७.२५	३९७०	९९.२५	५५८०	१३९.५०	७१०	१७.७५	४१०	१०.२५
3	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन														
	अ) सुक्ष्ममुलद्रव्ये	रु.५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	७३००	३६.५०	५४५०	२७.२५	२७४०	१३.७०	३८५०	१९.२५	४९०	२.४५	२८०	१.४०
	ब) जिप्सम / सल्फर ९० WDG	रु.७५०/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	३८७०	२९.०३	२८९०	२१.६८	१४५०	१०.८८	२०४०	१५.३०	२६०	१.९५	१५०	१.१३
	क) जैविक खते	रु.३००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	४६००	१३.८०	३४४०	१०.३२	१७३०	५.१९	२४३०	७.२९	३१०	०.९३	१८०	०.५४
एकूण ३ अ) ते ३ क)			१५७७०	७९.३३	११७८०	५९.२५	५९२०	२९.७७	८३२०	४१.८४	१०६०	५.३३	६१०	३.०७	
4	एकात्मिक किड व्यवस्थापन														
	अ) पीक संरक्षण औषधे	रु.५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	१६५८०	८२.९०	१२३८०	६१.९०	६२३०	३१.१५	८७४०	४३.७०	१११०	५.५५	६४०	३.२०
	ब) तणनाशक	रु.५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	७२२३	३६.१२	५३९४	२६.९७	२७१२	१३.५६	३८०८	१९.०४	४८३	२.४२	२७९	१.४०
	एकूण ४ अ) ते ४ ब)			२३८०३	११९.०२	१७७७४	८८.८७	८९४२	४४.७१	१२५४८	६२.७४	१५९३	७.९७	९१९	४.६०
एकूण एकात्मिक अन्नद्रव्ये व किड व्यवस्थापन (३ व ४)		हे.	३९५७३	१९८.३४	२९५५४	१४८.१२	१४८६२	७४.४८	२०८६८	१०४.५८	२६५३	१३.३०	१५२९	७.६६	
5	अ) सुधारीत कृषि औजार (Indicative list as per SMAM guidelines)														
	i) मनुष्यचालित स्प्रेंप	रु.६०० प्रति	संख्या	१४०	०.८४	१४०	०.८४	५०	०.३०	७५	०.४५	१०	०.०६	१०	०.०६
	ii) पावर स्प्रेंप	रु.३००० प्रति	संख्या	२२०	६.६०	१६०	४.८०	८०	२.४०	१२०	३.६०	२०	०.६०	०	०.००
	iii) वखरणी यंत्र (Bullock drawn)	रु.१०००० प्रति	संख्या	२५	२.५०	२१	२.१०	१०	१.००	१५	१.५०	०	०.००	०	०.००
	iv) बहू पिक पेरणी यंत्र	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.१५००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	३	०.४५	२	०.३०	१	०.१५	२	०.३०	०	०.००	०	०.००
	v) रिजफरो प्लॅन्टर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.६३००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	२२	१३.८६	१६	१०.०८	८	५.०४	१२	७.५६	१	०.६३	१	०.६३
	vi) रोटाक्टेटर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.३५००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	७३	२५.५५	५५	१९.२५	२७	९.४५	३९	१३.६५	५	१.७५	४	१.४०
	vii) रेज्ड बेड प्लॅन्टर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.४४००० यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१५३	६७.३२	११४	५०.१६	५७	२५.०८	८१	३५.६४	१०	४.४०	६	२.६४
	viii) बहू पिक मळणी यंत्र	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.४०००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१५	६.००	११	४.४०	५	२.००	८	३.२०	०	०.००	०	०.००
	एकूण ५ अ) ते ५ viii)			६५१	१२३.१२	५१९	१९.९३	२३८	४५.४२	३५२	६५.९०	४६	७.४४	२१	४.७३

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान कडधान्य सन २०१५-१६
जिल्हानिहाय बाबनिहाय भौतिक आर्थिक लक्षांक

अ.क्र.	बाब	अर्थसहाय्य दर	परीमाण	(रक्कम रु. लाख)		अमरावती		यवतमाळ		वर्धा		नागपुर		भंडारा		गोंदिया		
				लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		
				भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	
	ब) पाण्याच्या कार्यक्षम वापरासाठी सिंचन साधने																	
	i) तुषार संच	रु.१००००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	४५	४.५०	३५	३.५०	१५	१.५०	२५	२.५०	०	०.००	०	०.००	०	०.००	
	ii) पंपसंच	रु.१००००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	२७५	२७.५०	२०५	२०.५०	१०३	१०.३०	१४५	१४.५०	१८	१.८०	१२	१.२०	१२	१.२०	
	iii) पाईप	रु. १५००० / किंवा रु. २५ मी. प्रमाणे ६०० मी. पर्यंत	मी.	११०४००	२७.६०	८२२००	२०.५५	४१४००	१०.३५	५८२००	१४.५५	७२००	१.८०	४८००	१.२०	४८००	१.२०	
	एकूण ५ ब i) ते ५ ब iii)				५९.६०		४४.५५		२२.१५		३१.५५		३.६०		२.४०		२.४०	
	एकूण ५ अ) ते ५ ब)				१८२.७२		१३६.४८		६७.५७		९७.४५		११.०४		७.१३		७.१३	
6	शेतकरी प्रशिक्षण	रु.१४००० / प्रशिक्षण	संख्या	१००	१४.००	९०	१२.६०	५०	७.००	६५	९.१०	५	०.७०	५	०.७०	५	०.७०	
7	प्रकल्प व्यवस्थापन चमू व संकिर्ण - जिल्हास्तर			१	१२.००	१	१२.००	१	१२.००	१	१२.००	१	१२.००	१	१२.००	१	१२.००	
	प्रकल्प व्यवस्थापन चमू व संकिर्ण - राज्यस्तर																	
	स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी																	
	अ) FPO / FPC मार्फत प्रमाणित बियाणे उत्पादन कार्यक्रम	रु. २०००/- प्रति किंवा	किं.	१९४३	३८.८६	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	
	ब) शेततळे																	
	i) मशिनच्या सहाय्याने २० X २० X ३ मी. आकाराचे शेततळ्यासाठी अर्थसहाय्य (दि. १५/१०/१३ च्या जलसंधारण विभाग शासन निर्णयानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु. ४६१८७ प्रमाणे)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. २३०९४ यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	४५	१०.३९	४५	१०.३९	२०	४.६२	२०	४.६२	१५	३.४६	१५	३.४६	१५	३.४६	
	ii) मशिनच्या सहाय्याने ३० X ३० X ३ मी. आकाराचे शेततळ्यासाठी अर्थसहाय्य (दि. १५/१०/१३ च्या जलसंधारण विभाग शासन निर्णयानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु. ११५७८४ प्रमाणे)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. ५७८९२ यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	३५	२०.२६	३५	२०.२६	१०	५.७९	१४	८.१०	१०	५.७९	१०	५.७९	१०	५.७९	
8	क) Spiral separator (प्रत्यक्ष किंमत रु. १२०००/-)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ६००० यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	४०	२.४०	४०	२.४०	२५	१.५०	२५	१.५०	२०	१.२०	१५	०.९०	१५	०.९०	
	ड) २५० मी.टन क्षमतेच्या गोदाम बांधकामासाठी अर्थसहाय्य (राज्य PWD D.S.R. 2013-14 नुसार प्रत्यक्ष खर्च रु.२५.०० लाख)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. १२.५० लाख यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	०	०.००	१	१२.५०	१	१२.५०	१	१२.५०	०	०.००	०	०.००	०	०.००	
	इ) विजप्रक्रिया युनिटसाठी FPO यांना अर्थसहाय्य (प्रत्यक्ष खर्च रु. २०.०० लाख)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. १०.०० लाख यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	३	३०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	
	फ) पीक स्पर्धा (राज्य शासनाच्या पीक स्पर्धाबाबतच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार रु. १००००, रु. ७०००० व रु. ५०००० अनुक्रमे १,२,३ क्रमांक उत्कृष्ट कार्य करणाऱ्या शेतकऱ्यांसाठी)	रु. २२०००/- प्रति जिल्हा	संख्या	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	१	०.२२	
	एकूण ८ अ) ते ८ फ)				१०२.१३		४५.७७		२४.६३		१४.४४		१०.६७		१०.३७		१०.३७	
	इतर नाविण्यापुर्ण बाबी																	
	अ) दुर्गम भागात अशासकिय संस्थामार्फत पीक प्रात्यक्षिके राबविणे	रु. ८२५०/- प्रति हेक्टर (१० टक्के प्रशासकिय खर्चासह)	हे.	३००	२४.७५	४००	३३.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	०	०.००	३००	२४.७५	
	ब) भाडे तत्वावर औजारे घेण्यासाठी अर्थसहाय्य																	
9	i) BBF यंत्राच्या सहाय्याने पेरणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु.१५००/- प्रति हेक्टर	हे.	६००	९.०००	६००	९.०००	३००	४.५००	१००	१.५००	१००	१.५००	१००	१.५००	१००	१.५००	
	ii) काढणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु.१५००/- प्रति हेक्टर	हे.	३००	४.५००	३००	४.५००	१५०	२.२५०	५०	०.७५०	५०	०.७५०	५०	०.७५०	५०	०.७५०	
	iii) मळणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. २००० प्रति हेक्टर)	रु.१०००/- प्रति हेक्टर	हे.	२५०	२.५००	२५०	२.५००	१२५	१.२५०	५०	०.५००	५०	०.५००	५०	०.५००	५०	०.५००	
	एकूण ९ ब i) ते ९ ब iii)			Ha	१६.००		१६.००		८.००		२.७५		२.७५		२.७५		२.७५	
	एकूण एकंदर राअसुअ कडधान्य			--	१४५०.९९	--	१११०.७८	--	५७५.१२	--	७९४.८२	--	९७.८१	--	९०.४१	--	९०.४१	

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान कडधान्य सन २०१५-१६
जिल्हानिहाय बाबनिहाय भौतिक आर्थिक लक्षांक

अ.क्र.	बाब	अर्थसहाय्य दर	परिमाण	चंद्रपुर		गडचिरोली		एकुण		
				लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक		
				भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	
	सुधारीत तंत्रज्ञानावर आधारित पीक प्रात्यक्षिके									
	अ) पीक प्रात्यक्षिके									
1	i) तुर	रु. ५४२५/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	४०००	२१७.००	
	ii) मूग	रु. ५०००/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	१२००	६०.००	
	iii) उडीद	रु. ४९२५/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	२०००	९८.५०	
	iv) हरभरा	रु. ७४००/- प्रति हेक्टर	हे.	१५००	१११.००	१५०	११.१०	६१५५०	४५५४.७०	
	एकुण पीक प्रात्यक्षिके			हे.	१५००	१११.००	१५०	११.१०	६८७५०	४९३०.२०
	ब) आंतरपिक प्रात्यक्षिके									
	i) ख. ज्वारी + तुर	रु. ३७१५/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	१२००	४४.५८	
	ii) सोयाबिन + तुर (बीबीएफ प्लॅन्टर च्या सहाय्याने)	रु. ६०००/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	३०६००	१८३६.००	
	iii) कापूस + मूग / उडीद	रु. ५४००/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	५०००	२७०.००	
	iv) ऊस + हरभरा	रु. ५०००/- प्रति हेक्टर	हे.	०	०.००	०	०.००	३०००	१५०.००	
	एकुण आंतरपिक प्रात्यक्षिके			हे.	०	०.००	०	०.००	३९८००	२३००.५८
	एकुण १ अ) ते १ ब)				१५००	१११.००	१५०	११.१०	१०८५५०	७२३०.७८
	2	प्रमाणित वियाणे वितरण	रु. २५००/- प्रति किंटल	क्वि.	२७१०	६७.७५	३००	७.५०	१४४८४०	३६२१.००
	एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन									
3	अ) सुक्ष्ममुलद्रव्ये	रु. ५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	१८७०	९.३५	२१०	१.०५	१०००००	५००.००	
	ब) जिप्सम / सल्फर ९० WDG	रु. ७५०/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	९९०	७.४३	११०	०.८३	५३०००	३९७.५०	
	क) जैविक खते	रु. ३००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	११८०	३.५४	१३०	०.३९	६२९९३	१८८.९८	
	एकुण ३ अ) ते ३ क)				४०४०	२०.३२	४५०	२.२७	२१५९९३	१०८६.४८
एकात्मिक किड व्यवस्थापन										
4	अ) पीक संरक्षण औषधे	रु. ५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	४२५०	२१.२५	४५०	२.२५	२२७०००	११३५.००	
	ब) तणनाशक	रु. ५००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	१८५०	९.२५	२००	१.००	९८८९१	४९४.४६	
	एकुण ४ अ) ते ४ ब)				६१००	३०.५०	६५०	३.२५	३२५८९१	१६२९.४६
	एकुण एकात्मिक अन्नद्रव्ये व किड व्यवस्थापन (३ व ४)			हे.	१०१४०	५०.८२	११००	५.५२	५४१८८४	२७१५.९३
अ) सुधारीत कृषि औजारे (Indicative list as per SMAM guidelines)										
5	i) मनुष्यचलित स्प्रेपंप	रु. ६०० प्रति	संख्या	२०	०.१२	१०	०.०६	२००५	१२.०३	
	ii) पावर स्प्रेपंप	रु. ३००० प्रति	संख्या	४९	१.४७	१०	०.३०	३००९	९०.२७	
	iii) बखरणी यंत्र (Bullock drawn)	रु. १०००० प्रति	संख्या	०	०.००	०	०.००	३७९	३७.९०	
	iv) बहू पिक पेरणी यंत्र	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. १५००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१	०.१५	०	०.००	४०	६.००	
	v) रिजफरो प्लॅन्टर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ६३००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	६	३.७८	१	०.६३	३००	१८९.००	
	vi) रोटाव्हेटर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ३५००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१९	६.६५	२	०.७०	१०००	३५०.००	
	vii) रेज्ड बेड प्लॅन्टर (Tractor above 35 BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ४४००० यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	३९	१७.१६	४	१.७६	२०९१	९२०.०४	
	viii) बहू पिक मळणी यंत्र	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ४०००० प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	५	२.००	०	०.००	२००	८०.००	
	एकुण ५ अ i) ते ५ अ viii)				१३९	३१.३३	२७	३.४५	९०२४	१६८५.२४

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान कडधान्य सन २०१५-१६
जिल्हानिहाय बाबनिहाय भौतिक आर्थिक लक्षांक

अ.क्र.	बाब	अर्थसहाय्य दर	परीमाण	चंद्रपुर		गडचिरोली		एकुण	
				लक्षांक		लक्षांक		लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक
	ब) पाण्याच्या कार्यक्षम वापरासाठी सिंचन साधने								
	i) तुषार संच	रु.१००००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	हे.	१०	१.००	०	०.००	६००	६०.००
	ii) पंपसंच	रु.१००००/- प्रति हेक्टर किंवा किमतीच्या ५० टक्के प्रति यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	७०	७.००	१०	१.००	३७६७	३७६.७०
	iii) पाईप	रु. १५००० / किंवा रु. २५ मी. प्रमाणे ६०० मी. पर्यंत	मी.	२८२००	७.०५	३०००	०.७५	१५१२०००	३७८.००
	एकुण ५ ब i) ते ५ ब iii)				१५.०५		१.७५		८१४.७०
	एकुण ५ अ) ते ५ ब)				४६.३८		५.२०		२४९९.९४
6	शेतकरी प्रशिक्षण	रु.१४००० / प्रशिक्षण	संख्या	१५	२.१०	५	०.७०	१२९३	१८१.०२
7	प्रकल्प व्यवस्थापन चमू व सॅकिर्ण - जिल्हास्तर			१	१२.००	१	१२.००	३१	३७३.००
	प्रकल्प व्यवस्थापन चमू व सॅकिर्ण - राज्यस्तर							२	३१.००
	स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी								
	अ) FPO / FPC मार्फत प्रमाणित वियागे उत्पादन कार्यक्रम	रु. २०००/- प्रति किंवाटल	किंवा.	०	०.००	०	०.००	६९९३	१३९.८६
	ब) शेततळे								
	i) मशिनच्या सहाय्याने २० X २० X ३ मी. आकाराचे शेततळ्यासाठी अर्थसहाय्य (दि. १५/१०/१३ च्या जलसंधारण विभाग शासन निर्णयानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु. ४६१८७ प्रमाणे)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. २३०९४ यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१५	३.४६	१५	३.४६	१०००	२३०.९४
	ii) मशिनच्या सहाय्याने ३० X ३० X ३ मी. आकाराचे शेततळ्यासाठी अर्थसहाय्य (दि. १५/१०/१३ च्या जलसंधारण विभाग शासन निर्णयानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु. ११५७८४ प्रमाणे)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. ५७८९२ यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१०	५.७९	१०	५.७९	६५९	३८१.५१
8	क) Spiral separator (प्रत्यक्ष किंमत रु. १२०००/-)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ६००० यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	१०	०.६०	१०	०.६०	८००	४८.००
	ड) २५० मॅटन क्षमतेच्या गोदाम बांधकामासाठी अर्थसहाय्य (राज्य PWD D.S.R. 2013-14 नुसार प्रत्यक्ष खर्च रु.२५.०० लाख)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. १२.५० लाख यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या		०.००		०.००	२०	२५०.००
	इ) बिजप्रक्रिया युनिटसाठी FPO यांना अर्थसहाय्य (प्रत्यक्ष खर्च रु. २०.०० लाख)	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा रु. १०.०० लाख यापैकी जे कमी असेल ते	संख्या	०	०.००	०	०.००	१०	१००.००
	फ) पीक स्पर्धा (राज्य शासनाच्या पीक स्पर्धाबाबतच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार रु. १००००, रु. ७००० व रु. ५००० अनुक्रमे १,२,३ क्रमांक उत्कृष्ट कार्य करणाऱ्या शेतकऱ्यांसाठी)	रु. २२०००/- प्रति जिल्हा	संख्या	१	०.२२	१	०.२२	३१	६.८२
	एकुण ८ अ) ते ८ फ)				१०.०७		१०.०७		११५७.१२
	इतर नाविण्यापूर्ण बाबी								
	अ) दुर्गम भागात अशासकिय संस्थामार्फत पीक प्रात्यक्षिके राबविणे	रु. ८२५०/- प्रति हेक्टर (१० टक्के प्रशासकिय खर्चासह)	हे.	३००	२४.७५	३००	२४.७५	४३८९	३६२.०९
	ब) भाडे तत्वावर ओजारे घेण्यासाठी अर्थसहाय्य								
9	i) BBF यंत्राच्या सहाय्याने पेरणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु.१५००/- प्रति हेक्टर	हे.	२५०	३.७५	१००	१.५००	१००००	१५०.००
	ii) काढणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. ३००० प्रति हेक्टर)	रु.१५००/- प्रति हेक्टर	हे.	१२५	१.८७५	५०	०.७५०	५०००	७५.००
	iii) मळणी (प्रत्यक्ष खर्च रु. २००० प्रति हेक्टर)	रु.१०००/- प्रति हेक्टर	हे.	१२५	१.२५०	५०	०.५००	४६४२	४६.४२
	एकुण ९ ब i) ते ९ ब iii)			Ha	६.८८		२.७५		२७९.४२
	एकुण एकंदर राअसुअ कडधान्य				--	३३१.७४	--	७९.५९	१८४४३.३१

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियाना अंतर्गत भरडधान्य उत्पादन कार्यक्रम सन २०१५-१६
जिल्हा व बाब निहाय सुधारित भौतिक/आर्थिक कार्यक्रम

(भौतिक - क्षेत्र - हे.) (आर्थिक - रु. लाख)

अ. क्र.	जिल्हा	पीक प्रात्यक्षिके												बियाणे वितरण		एकूण
		खरीप ज्वारी (प्रती हे. अनुदान मर्यादा रु. ३३००/-)		नागली (प्रती हे. अनुदान मर्यादा रु. २२७६/-)		बाजरी (प्रती हे. अनुदान मर्यादा रु. ३२००/-)		मका (प्रती हे. अनुदान मर्यादा रु. ५०००/-)		रबी ज्वारी (प्रती हे. अनुदान मर्यादा रु. ३३००/-)		एकूण				
		भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक	आर्थिक
१	अहमदनगर	०	०.००	५००	११.३८	२०००	६४.००	१८००	९०.००	५५००	१८१.५०	९८००	३४६.८८	२३५०	७३.७५	४२०.६३
२	पुणे	०	०.००	५००	११.३८	२०००	६४.००	१५००	७५.००	५५००	१८१.५०	९५००	३३१.८८	२३५०	७३.७५	४०५.६३
३	सोलापूर	०	०.००	०	०.००	१५००	४८.००	१५००	७५.००	५५००	१८१.५०	८५००	३०४.५०	२३००	७३.००	३७७.५०
पुणे विभाग		०	०.००	१०००	२२.७६	५५००	१७६.००	४८००	२४०.००	१६५००	५४४.५०	२७८००	९८३.२६	७०००	२२०.५०	१२०३.७६
४	सातारा	१०००	३३.००	०	०.००	१५००	४८.००	१५००	७५.००	०	०.००	४०००	१५६.००	११००	४४.५०	२००.५०
५	सांगली	१०००	३३.००	०	०.००	१५००	४८.००	२०००	१००.००	३०००	९९.००	७५००	२८०.००	२३००	७३.००	३५३.००
कोल्हापूर विभाग		२०००	६६.००	०	०.००	३०००	९६.००	३५००	१७५.००	३०००	९९.००	११५००	४३६.००	३४००	११७.५०	५५३.५०
६	औरंगाबाद	०	०.००	०	०.००	१५००	४८.००	२०००	१००.००	०	०.००	३५००	१४८.००	११००	४४.५०	१९२.५०
७	बीड	०	०.००	०	०.००	१५००	४८.००	१५००	७५.००	५१७४	१७०.७४	८१७४	२९३.७४	२३००	७३.००	३६६.७४
औरंगाबाद विभाग		०	०.००	०	०.००	३०००	९६.००	३५००	१७५.००	५१७४	१७०.७४	११६७४	४४१.७४	३४००	११७.५०	५५९.२४
८	उस्मानाबाद	१०००	३३.००	०	०.००	१५००	४८.००	१५००	७५.००	०	०.००	४०००	१५६.००	११००	४४.५०	२००.५०
लातूर विभाग		१०००	३३.००	०	०.००	१५००	४८.००	१५००	७५.००	०	०.००	४०००	१५६.००	११००	४४.५०	२००.५०
राज्य एकूण		३०००	९९.००	१०००	२२.७६	१३०००	४१६.००	१३३००	६६५.००	२४६७४	८१४.२४	५४९७४	२०१७.००	१४९००	५००.००	२५१७.००